

Kiadóhivatal:

Bezerédj István-utca 5. szám.

Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.

Hirdetések

legjutányosabb számítással, díj-szabás szerint.

Megjelenik minden szombaton.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség:

Bezerédj István-utca 5. szám.

Ide küldendők a lapot érdeklő összes közlemények.

Előfizetés:

egész évre 10 kor., félévre 5 kor. negyedévre 2 kor. 50 fill.

Néptanítók,

ha az előfizetést egész évre előre beküldik, 5 kor.

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS KÖZGAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

AZ ORSZÁGOS M. KIR. SELYEMTNYESZTESI FELÜGYELOSÉG HIVATALOS LAPJA.

Belmunkatárs: JANOSITS KÁROLY.

Felelős szerkesztő és lapfajdos: BODNÁR ISTVÁN.

Egyes szám ára 20 fillér.

Kapunyítás.

Irta: Magyarász Ferenc.

Megelőnkül az iskolák környéke, a múzsa-fiuk eleven serege csak úgy tódul a tudományok csarnoka felé, melynek kapui két hónapi jóleső pihenő után újra megnyílnak számukra. Főleg a középiskoláknak tájékan lüktet eleven élet szeptember első napjaiban. A figyelmes szemlélő nagyon sok érdekes tapasztalatot gyűjthet és nem egy kellemes megfigyelést tehet ilyenkor. A régi diákot az új, a „golyát” az öregjétől első tekintetre meg tudja különböztetni.

A kis diák félve lép abba a hajlékba, mely innentől kezdve a „költő” szerint gyermekreményeinek és bánatának tanyájává lesz. A méretek nagysága szinte nyomasztólag hat rá; a sok ismeretlen kép és tanszer érdekli is, de meg is félemlíti egyuttal; a tekintély elvét képviselő tanári kar mélyseges tisztelettel tölti el, az igazgatóra meg rátekinthet is alig mer. Ha kérdezőnek tőle valamit, elpirul és zavarba jön s legjobban szereti, ha tulesett mindenben és haza viheti a sok rejtelemmeljes, ismeretlen tudománnyal ékes könyveit. Még a nagyobb diákokra is a megilletődésnek némi érzetével mer csak föltekinteni s megtiszteltetésnek veszi, ha valami ismerős diák megszólítja.

Nem úgy a nagy diák, érve „nagy”-on azt, ki legalább másodszor lép át Pallas Athénének bagoly-cimeres küszöbét. Menél kisebb ez a nagy diák, annál rátartóbb. Már az utcán messziről köszönti pajtásait az obligát „szervusz”-szal, a folyosón is meg mer szólalni, az új tanárt kandi szemmel nézi végig s hamar megformálja ritkán talált ítéletét róla. Apjának, anyjának megmutogat mindent s mintha az iskola volna a világ középpontján, mintha mást is érdekelne minden apróság, melylyel az ő lelke szívesen foglalkozik: minden ismerős pajtásait is megmutatja szüleinek, egy lélekzetvételre elmondva róla

minden jót-rosszat, amit felőle tud. Nagyképűkódásával, tulzásaival, sületlen szójárásaival, a tanárok kritizálásával igyekszik imponálni a kis, járatlan pajtásának.

Kétségtelenül hangulatos az a kép, mely kapunyítás idején a szemlélő elé tárul. S mi föl-nöttek is szívesen időzünk e képnél, megmosolyogjuk a fiatal léleknek azon őszinte megnyilatkozását, mely megtanít bennünket arra, hogy hiszen annak idején, pár évtizeddel ennekelőtte mi magunk is csak úgy beszélünk, úgy cselekedtünk. Ó boldog kor, jőjj vissza egy szóra...“

De bármily hangulatos vagy tán elegikus is ez a kép, nem ennek ecsetelését tűztem ki feladatul magam elé.

Arról akarok ez alkalommal, kapunyítás idején írni, hogy a „szülők” között is vannak öregek és fiatalok, tapasztaltak és kezdők. Nem a saját koruk, nem is a gyermekeik tanéveinek száma avatja őket öregekké vagy tartja meg őket fiatalságukban, hanem az a fölfogás, melyet az iskoláról táplálnak, annak a munkának mérlegelése, melyet a középiskola végez, a tanári karral való együttműködés, a nevelésnek nagy és fontos feladatában.

Ezen szempontból fiatalnak és kezdőnek mondjuk azt a jelzőt, amelyik szertelen reményeket táplál gyermekének szellemi tehetségei felől s ha e remények aztán hajótörést szenvednek, minden sikertelenségét jóformán kizárólag az iskolát s ennek vezetőit teszi felelőssé.

Sajnos, nagyon kevés szülőnek van tisztá képe arról a lényeges és mi tőrés-tagadás, kelle-ténél nagyobb különbségről, mely a középiskola és az elemi iskola anyaga, de kivált módszere között uralkodik. Az elemi iskolában az emlé-kezet a domináló szellemi tehetség, a középisko-lában fokról-fokra nagyobb inventió kívántatik. Az emlékező tehetség pedig majd minden gyer-meknél eléggé erős. Ennek következtében a gyermek, aki sokszor karban, együttesen és han-

gosan tanul az elemi iskolában s így „a” fülével is erősíti emlékezetét, egy kis figyelemmel, egy kis jóakarattal könnyen boldogul otthon.

Ennek viszont az a természetes kövekez-ménye, hogy az elemi iskolai bizonyítvány nem szolgálhat biztos alapul annak megítélésére, hogy lesz-e sikere a gyermeknek a középiskolában vagy sem. Távol áll tőlünk még a szándéka is annak, hogy ezzel netán lekicsinyeljük az elemi iskola munkáját. A különbség a módszerben van. Meg az anyagban is, hisz ki ne tudná, hogy az összes elemi iskolai tantárgyak meg a latin nyelv tanulása között semmi átmenet nincsen.

Ez az a pont, melyet sok szülő nem bir vagy nem akar megérteni.

Már most ha az a kis sülvény, jó elemi bizonyítvánnyal kerül be a középiskolába s az első félévben, vagy pláne az első ellenőrző tanács-közmény alkalmával rossz jegyet kap, akkor a „kezdő” szülő mindenkit okoz a balsikerért, csak a saját drága csemetéjét nem. Az iskola szigora, a tanár igazságtalansága, a gyermek hiábavaló jóakarata mind sorra kerül mentésére annak a sikertelenségnek, melyért pedig sokszor csakis a gyermek gyenge tehetségét lehetne jog-gal okozni.

Természetes, hogy ily körülmények között sohasem szilárdulhat meg az a kapocs, melynek össze kellene kötnie az iskolával a szülőket. A bizalom helyét áldatlan bizalmatlanság foglalja el, ez pedig nem olyan talaj, melyben a kis csemete fejlődni bírna. Ez a bizalmatlanság azután nöttön-nő, elterjed az egész atafafiságban és néha a jövő nemzedékre is átöröklődik. Hiszen hány-szor akadunk az életben félbenmaradt egzisztenciákra, kik sorsuk hajótörését volt tanáruknak róják föl hibául.

Hátha még hozzávesszük mindezekhez a *fejgyelem* körüli nézeteltéréseket az iskola és a szülői ház között: akkor aztán teljessé lesz az a kép, melyet a kezdő szülőkről magyaráztunk.

Szép rózsák, hulljatok...

Szép rózsák, hulljatok
Drága sírhalmára,
Sugjátok meg neki:
Emlékezzünk rája!

Szálljon a jó illat
Porladó szívéhez;
Szeretet van benne,
Mit ott is megérez.

Mig nyiltok, mondjátok
Bus sírhalmá felett:
Hogy a halálnál is
Erősb a szeretet.

Hogyha hervadoztok,
Ne szóljatok másról,
Csak új kikeletről,
Uj virágozásról!

Sántha Károly.

Csapó Ida naplóí.

Irta: Rexa Dezső.

Naplóirodalmunk egy remekére bukkantam. Baráti kézből kaptam egy előkelő kiállítású, nagy negyedrért fűzetet. Borítékán címe olvasható.

Tagyosi Csapó Ida, férjzett Nemeskéri Kiss Pálné naplójából.
Kézirat gyanánt.
Sem több, sem kevesebb.

Nincs megmondva, kinek köszönheti közön-ségünk, hogy e, sajnos, igen szűkre szabott ki-vonatot olvashatja s ami még annál is nagyobb kár, nincs a naplókivonatnak eleje, vége, hogy egy egész, teljes képet nyerjünk erről a nagystilű, pompás honleányról, hogy megismerjük egész valóját, azt az életet, amelyet számára a sors jobbkeze kipeccézett. Mert igazán kár, hogy nem ismerjük őt. Akinek megismertük napló-kivonataiból, az egy szent típus. A magyar nő, az ideális, a művelt, a nemes, a szépért, a jóért rajongó delnő, aki előtt a haza szentség — nem szavában, de szívében, hitében.

Megható az a végtelen imádat, amivel sokat szenvedett hazáján csügg s ha egyébert nem, ezért kellene a naplókat a nagyközönségnek hozzáférhetővé tenni, hadd tanuljon a példán. Tessék nézni, mily más jelentőségű Csapó Ida szíve előtt, aki például a hirre, hogy (49-ben) Pestről a császári hadak kitakarodnak s bevonulnak a honvédek, elmegy a szerviták templomába — mert van valami mondani valója az Istenhez — aki, úgy látszik, még sem hagyja el az ő hí magyar népet. De a naplók minden sorából sugárgzik egy gyöngéd női szív rajongó imádata a haza földéhez, pedig igazán nehéz viszonyok kö-zött él. Férje magas állásánál fogva ő is bejáratos a bécsi császári udvarba, mindennapos az aulikus magyar urak társaságában és minden-napos abban a társaságban, amelyben egyéb téma akkor nem járta, mint, hogy lehetne le-igázni Magyarországot. Ő ott áll a két társaság között s jó arcot mutat, mikor szívét öklébe szorítja a fájdalom, a kétségbeesés hazája sorsa fölött.

Ez a páratlan nagyasszony Csapó Dániel, Tolnamegye híres alispánjának leánya s Kiss Pál-

nak, Fiume kormányzójának hitvese. Duszgadzag delnő, aki a társaság királynője; szép, ragyogó báj egész alakja; kedélye derűs, ha nem is csapongó; egyénisége közvetlen, minden szertelenség nélküli; jellemének alapvonása eme fővonás mellett a szülőiért érzett elemi hajlandóság s szülő-vármegyéje (Tolna) s szülőfaluja (Tengelic) iránti gyermeteg ragaszkodás. Nagy, igen nagy vonásokban rajzoltam meg e hölgy lelki képét a naplótöredékekből s amint egy elpusztult épület romjaiból meg lehet alkotni az egész képét, hiszem, hogy az én visszafeljesztésemben sincs valótlan-ság.

Nemeskéri Kiss Pál, a Staatrath jegyzője, majd később Fiume kormányzója, nagy vagyontu és nagy tekintélyű ember volt. Pályája akkor nyilik meg, amikor Bécs Magyarországon a világ középpontja s minden magyar ur Bécs felé tekint s azt lesi. Kiss Pálék is ott élnek. Körük a legelőkelőbb társaság, amelynek tagjai az osztrák és a magyar arisztokráciából kerülnek ki. 1827-ből kapjuk az első naplófeljegyzést, mely a Görögország felszabadításának ötletéből induló nagy török háborúról szól. Bécs — perse — mintha tribünről nézné e nagyszerű látványossá-got s távol állván minden gondoktól, csak — tippel; csak egy szív dobban meg a hireken: naplóírónk szíve, aki „borzadva gondol arra, hogy e nagy háboru édes hazánk szomszédságába kerülhet“.

A következő év április 8 án Semmeringen tartják meg az első löversenyt, amelyen örömmel hallja gróf Sándor Móric ajkáról a hazafias megjegyzést, „hogy a pesti futtatás bizonyosan még sokkal szebb fog lenni.“

Hazánk közgazdasági boldogulásának kér-dése sem esik távol szívetől. A Duna-szabályo-

Egészen más a képe az „öregebb“, a tapasztalt, a kellő belátással bíró szülőnek.

Az ilyen szülő mindenekelőtt teljes bizalommal viseltetik a tanári kar iránt. Bizik annak tudásában, hogy meg tudja válogatni a gyermek szellemi és erkölcsi haladásának minden eszközét, bizik jóakarátában és igazságérzetében, hogy ok nélkül senki fiának sem akarja megkötni kerekét. Méltányolja azt a nehéz, fáradságos, lelkiismeretes, idegölő munkát, amelybe az oly különböző koru, tehetségű, műveltségű, származásu, természetű, vérmérsékletű egyedekből szinte ötletszerűen összeverődő iskolának vezetése körül. Elismeri annak a hivatásnak magasztosságát, mely a hazának s az egész emberi társadalomnak hasznos polgárokat nevel. Okul a balsikeren is és ennek esetén nem illeti egyoldalú váddal az iskolát, hanem fokozottabb éberséggel őrzi ellen a gyermek otthoni munkásságát. Nem riad vissza a fegyelmezésnek szigorúbb eszközeitől sem, ha a tanári kar jóakaró figyelmzetéséből annak szükségese voltát kellőleg belátta.

Az ilyen szülővel szívesen dolgozik együtt az iskola. Az ilyen szülőnek elméleti fölfogása és gyakorlati eljárása a tanári kar tevékenységének támasza és kiegészítése. Az ilyen szülőnek gyermeke is, ha nem is emelkedik felül szükségképp a rendes középseren, de legalább boldogul a középiskolában s renndhez, fegyelmezéshez lévén szoktatva mindenkor, nem kallódik el a főiskolán sem.

Ha pedig a gyermek nem boldogul a középiskolában, akkor sem esik kétségbe a tapasztalt szülő. Sőt éppen ezen esetben tűnik ki legélesebben a kétféle szülő közti különbség.

A kezdet elfogultságában nem szenvedő szülő leszámol azzal a ténnyel, hogy elvégre nem kell mindenkinek diplomás embernek lennie, hogy egy tisztességes iparos mindenkor hasznosabb tagja az emberi társadalomnak az olyan embernél, kinek „ur“ mivoltát a ruhájának divatos szabásán kívül miegyéb sem bizonyítja. Hány olyan szellemi profetar akad, akit szüleinek a korszellemben gyökerező hiúsága egész életére szerencsétlenné tett! S viszont hány olyan kereskedőt vagy iparost tudunk, aki bajosan cserélne a lateinereknél akár százával is, még pedig nemcsak azért, mert szorgalmas és becsületes munkájával biztos és független jólétet szerzhethet magának, hanem már azért sem, mert privát szorgalom utján gyűjtött általános műveltségével gyarapította élettapasztalatainak szellemi tőkéjét.

Harmónia a szülők és az iskola között: ez legyen a jelszó, melyet az iskolának, főleg a középiskolának most újra kitaruló kapujaira kellene írni. Bizalom a tanári kar iránt: ennél

többet ugy sem kérnek a szülőktől azok, kik válllvetve fáradozván gyermekeiknek boldogulásán, e nemes cél érdekében minden anyagi javaknál becsebb jutalmukat találhatják.

„Legyen világosság!”

Lapunk mult heti ily című közleménye általános megbeszélés tárgya megyszerte. Egészen természetes dolognak találjuk azt, hogy az a közönség, amely szóbeszédben eddig is oly sokat foglalkozott a felvetett kényes kérdéssel, most még inkább érdeklődik s várja az ügy hova fejlődését.

Az érdeklődés két irányu.

A közönségnek, jó lélekkel mondhatjuk, tekintélyesebb zöme megértette hirlapi közleményünknek igazi célját, amely nem más volt, mint utját egyengetni a teljes igazságnak, viszont azonban vannak, akik „kegyeleltérést“, egyes köztisztelőben álló, általunk talán éppen legjobban tisztelt bírósági férfiak, sőt bizonyos kiszélesítésekkel: felsőbb bíróságunk meggyanusítását látják a közleményben s annak megjelenéséért nemcsak a teljes felelősséget vállaló szerzőt, de még lapunkat is — amely a közleménynek csupán csak tért engedett — kárhözható véleménynyel sújtják.

Az utóbbi véleményen levőkhöz van egy pár szavunk. Nem meggyőzni akarjuk őket, érezzük azonban, hogy velük, de még közönségünkkel szemben is, ezen már is nagyobb hullámot vert ügyben állásfoglalásunk tüzetesebb megmagyarázása szükséges és ez bizonyos tekintetben mint egy erkölcsi kötelességünk.

Mindenekelőtt megismételjük tehát, legalább nagyjából, azokat a bevezető sorokat, amelyekkel a mult heti közleményt utnak bocsátottuk. *Nem más, mint éppen a bíróság iránt való leghatározottabb bizalmunk volt első legfőbb oka, hogy a kérdéses közleményt napvilágot látni engedjük.* Mert míg csak itt helyben pertraktálták a szellőztetett esetet, reá se hederítettünk. Társadalmunk egyenként ismeri bíróságunk minden egyes tagját, azok mindegyikének megközelíthetlenségét, intact jellemét s itt egyébként is minden ember, hogy ugy mondjuk: nyitott könyv s homlokán hordja a — becsületét, vagy ha takargatni valója van, akkor azt, felesleges tehát befolyásolni a társadalomnak már mindenkiről amugy is megalkotott kész ítéletét, szükségtelen védelembe venni akár az egyes embert, vagy ez esetben: egy egész testületet; viszont a leki-csinyneni, vagy legalábbis akarás eldobott köve is csak az azt elhajította pattanhat vissza. Más a helyzet azonban ennél az esetről. *Vidékről*, tehát a közszereplő embereket csak *távolabbról* ismerő

helyről jön a hír, teljesen megbízható forrás mondja el, hogy a gyanunak lassan, de biztosan élő mérge már ott is elterjedt; suttog a fáma, becsületet morzsol a mindjobban terjedő pletyka nagy Galeottója, így tehát nem egyenesen kötelessége-e az igazán tisztességes sajtónak, hogy reámutasson a mende-mondákra, figyelmeztessen egyeseket, figyelmeztesse azt az egész tisztet testületet: vigyázz! — én ismerem ugyan megközelíthetlenségét, hozzá nem férhetőséget, viszont azonban a gyanu szikrája megtalálta a gyulékony taplót, a közvélemény könnyen itélkező lelkét, óvakodj tehát — fojtsd el a tüzet, vagy véd magad, hogy a gyorsan terjedő láng fel ne perzselje legföltettebb kincsedet, az egyéni, sőt testületi becsületet.?!

— Ennyit akartunk, se többet, se kevesebbet és mert mert voltunk győződve a felől, hogy a cikk írója sem akar mást, tusakodva bár, de teljes jóhiszeműséggel, minden mellék- vagy utógondolat nélkül adtunk helyet a beküldött közleménynek.

De volt még más okunk is, amely mentesség nekünk is, de mentesség a közlemény írójának is.

Rettenetesen elharapódzott a nemzetirtás sötét büne az egész országban, de különösen Tolnavármegyében. Törvényszékünk majdnem minden hónapban foglalkozik egy-két ilyen esettel. A bűnösök azonban rendszerint megmenekülnek. Nem a bíróság oka ennek, de maga a büntető eljárás sok formasága. A bírót guzba kötik a tételes törvények, megcsontosodott jogszokások. Érzelmi momentumok után is itélő esküdt bíróságok talán elbánnának a megszapordott nemzetirtó gonosztevőkkel, a bírő azonban a törvény betűje alapján sokszor telkiismerete ellenében is kénytelen kimondani a nem bűnöst.

Nos tehát nincsen megokolva a sajtó ki-méletlen lecsapása ott, ahol észrevenni vél, ha csak egy parányi résecskét is — amelyen át az igazság napja odavilágíthat a sötétben folyó üzemekre? Az ezen ügyben esett sok szóbeszédben is egy ilyen kis résecskének megnyitást vélte felfedezni a cikk írója; amit irt tehát tüzes fajszeretéből, magasabb etikai érzékekkel írta meg. Tévedhetett, bűnhődhet érte, jóhiszeműsége azonban kétségtelen s az a miénk is!

— Es ezzel talán be is fejezhetnénk, van azonban még egy körülmény, amelyet éppen igazságérzetünkől kifolyólag el nem hallgathatunk. Sajnálatlaltal konstatáljuk, hogy, amint a cikk írója, ugy egy dologban mi is tájékozatlanok voltunk. Nem volt tudomásunk róla, hogy ezt az ügyet *illetéleg* nem csak az itteni kir. törvényszék, de a kir. tábla is *végérvényesen* befogadta. Két fórum, egybehangozóan, teljes felmentését mondta ki a vádlottaknak, habár a tábla azt a körül-

zás ügye, amely mellett akkor egy Anderson nevű amerikai izgatott, majd később a dohánytermelés, melynek egy Mayer nevű bécsi bankár a szószólója, majd ismét a „nagy magyar technikus“, Beszédes József tervezte: Grácztól Kolozsvárig húzott csatorna ügye, később megint a jobbjagság kérdése foglalkoztatja, nem a szeretetreméltó hűlgyek felületességével, hanem részleteibe is hatolva. De között naplótörédkeinek legnagyobb része mégis a társasélet rajza.

Bécs szalonjaiban internacionális társaság forgott. Az arisztokrácia körében megfordultak a Nyugat és a Kelet kiválóságai s az udvar verőfénye a magyar mágnásvilágot is oda vonzza, majd a politika nagy hullámokat verő napi kérdései hozták ott össze azokat a jeleket, akiket a sors arra választott ki, hogy az új Magyarország megteremtői legyenek. Ilyen légkörben él Csapó Ida. A magyar nagy urak közül gróf Reviczky Ádám, gróf Széchenyi István, gróf Andrássy György, gróf Apponyi György, báró Jósika Lajos, gróf Apponyi Antal, fia, Rudolf, gróf Zichy Ferenc, gróf Esterházy Károly, Ürményi Ferenc, stb.; a magyar szellemi világ korifeusai közül Kossuth Lajos, a már említett Beszédes József, a halhatatlan Balassa János dr., Liszt Ferenc, stb.; a külföldi előkelőségek közül: Anderson amerikai mérnök, Glanz berlini szobrász, B. Call, Hartung angol generális, Gleigh angol lord fia, jeles költő pap, gróf Eger és neje, Lodron comtesse, a sötét diestelenség hőse, Jellacsics („... fut Bécs felé Jellacsics, a gyáva...“), a királynénak hívott Angoulême hercegnő, a szerencsétlen XVI. Lajos király leánya és annak kísérete, a szász király, aki Hartenstein gróf álnev alatt élt Isztriában, gróf San Fermo, Napo-

leon császárt egykori olasz bizalmasa... de minnek folytassam; e máris tulontul gazdag névsorból lehet a folytatására is következtetni.

Sajnos, a hézagos naplótörédkekből nem alakul ki a Csapó Ida társadalmi életének kerek rajza. Látjuk, hogy pompában, a legválogottabb szórakozások változataiban él, hogy a zajos élet vig kacaja csapong körülötte, de ez élet részletrajzait nélkülözniünk kell. Egy s más helyen bővebb értesülést szerzünk arról, ami akkor a társadalmi életben nagyobb hullámokat vert.

Igy több részletességgel mondja el Ferenc „császár“ 1835. február 26-án bekövetkezett halálát, majd Sobri Jóska viselt dolgain át időz hosszadalmasabban; fiunei fogadtatásuk rajza, majd a sirocco, azután az 1838-iki fiunei borzalmas földindulás leírása, a tolnamegyei békétlen állapotok és Fesztetics ottani kir. komisszárius (Ez egy kis tévedés, Vay Gábor volt az a kir. komisszárius. A szerk.) basáskodása, Liszt szereplése Pozsonyban és Széchenyi és Kossuth fiunei tartózkodása teszi bőbeszédűvé.

Érdekes ez a rész...

Gróf Széchenyi Istvánt Apponyi György kormánya alatt a közlekedésügy élére állíták s Kiss Pál meghívta a legnagyobb magyart, hogy a magyar teugerpárt viszonyainak megismerése céljából tegyen ott utazásokat.

Megérkezésének napja — mondja a napló — már ismerve volt, midőn a policia jelentést tett, hogy Kossuth is csak néhány órányi tánciában van Fiumétől. Valóban másnap meg is jelent a palotában, férjemenel hozzám is kísérteté magát kondoleálni atyám elvesztéseért, mondván, hogy a hon benne egyik munkavezetőjét siratja, ki azzal dicsekedhetett,

hogy mindenkinek bizodalmat egyaránt birta, — következő éjjel megjött Széchenyi és hallva Kossuth jelenlétét, keserűen mondá: „Ő mindenben megelőz, csak hogy elvegye előlem az iniciativa dicsőségét“. A municipium tisztelgése után nagy ebédet adtunk; a gróf mellett, Kossuth vis-à-vis levő férjem mellett ülven, a fölkelés után izgatottan mondá Széchenyi férjemnek: „Szerettem volna kortnol nélkül izelni a jó tengeri halat“. Az illumináció megtekintésére sem akart rosszkedvében jönni, de midőn rábeszélésünkre, hogy ez néki és nem másnak készült, végre kihajtottunk a néppel teli piazzára, hol „Evviva l'illustre patriota!“ riadással fogadták. Megvidámodott és a theatre fényes közönségét, mely a nagy gróft akklamálta, könnyben uszó szemekkel nézegetve (németül) mondá: „Meg fogja látni hogy Fiume még világkikötő lesz“. Szünetben Kossuth belépett páholyunkba, Széchenyi helyét kinalva, ő nem fogadta el és courtoisie-val társalogtak. Két napig figyelhettem e két nagy embert: ki a nagyobbik? csak a história döntheti majd el. Am a jövő Kossuthnak nyílik, a gróf kiégett vulkán, szelleme felemészti testét. Ábrázatának számtalan ráncai munkára és szenvedésre mutatnak, míg ellenben a „nép embere“ nagy, tündöklő szemével bátran tekint a világba, módjában és toillettejében finom, mindenre tart. En azt vettem ki, hogy ők imponálnak egymásnak és lesik mozdulataikat, mint a rapier-vivók, hol kell támadni, hol védekezni. Mivel mind jól ismertük egymást a pozsonyi diétákról, az ottani annekdottákkal felderíthettük a konverzációt. Igazán megcsodáltam e két nagy magyar ember szívét, én ki a hazafiságot mindenkifől állítom.

ményt, hogy „Weinberger Béla hasonbűncselekmények elkövetéséért már többször bűnvádi eljárás alatt állott“, súlyos gyanu-oknak vette.

Ez az ítélet tehát a legvilágosabb cáfolata a szárnyra kelt mende-mondáknak. Legeklátásabb bizonyíték mellett, hogy a híresztelések különösen abban az irányban semminemű alapjuk nincsen s nem is lehet, mintha egy bírónak még esetleges megvédése is döntő befolyással lehetett volna a felmentő ítélet meghozásához. Ez ügyben ugyanis a szóban forgó bírón kívül még két más helybeli bírósági ítélet, akiknek pedig puritán becsületességük — arany tiszta jellemük — közismert, ítélt továbbá a kir. tábla 5 más, kifogástalan bíróját is s maga a kir. főügyész sem élt a további felelősség jogával.

Ezekben elmondtuk a tiszta tényállást és most teljesítjük a hírlapíróknak egyik talán nehéz, de legszentebb kötelességét, igyekszünk helyrehozni az akaratlanul elkövetett hibát. Azt tudniillik, hogy amint a cikkírója, úgy mi sem láttuk meg a fától az — erdőt. Eszünkbe sem jutott, hogy az emlegetett bíró nevével, bár a kérdéses cikkben ő rólok említés sincsen, egy tanácsban működésük folytán, más, két köztisztviselővel és közbejáróval álló bírónak neve is szóba kerülhet. Vért ugyan az ítélet életük, még az esetleges megtámadtatás ellen is, s most megtámadva nincsenek — sőt csak gondolat továbbfűzéssel lehet őket nexusba hozni a felmerült ügygel — mindennek dacára férfias nyíltsággal megkövetjük őket s őszinte sajnálkozásunkat fejezzük ki afelett is, hogyha netalán törvényszékünk bármely tagjának kellemetlen perceket szereztünk volna e tagadhatatlanul kényes ügy szellőztetésével. A legnagyobb készséggel ismerjük el azt is, hogy törvényszékünk érdemes elnöke is a legfőbb gonddal öröködi a vezetése alatt álló kir. törvényszék jó hírnevének megőrzésén s éppen ő volt az, aki a többször emlegetett kir. törvényszéki bírót, nem ugyan ebből az esetből kifolyólag, de mert esődöt kértek ellene, a nyugdíjba menésre kényszerítette.

S ezzel átadjuk a szót mult heti cikkünk írójának, aki szintén nyilatkozni kíván s éppen igazságszeretetünkkel kifolyólag minden kommentár nélkül közöljük a kérdéses bűnperben eljáró védő ügyvédek alábbi nyilatkozatát is.

B.

Nyilatkozat.

Tudomásomra esett, hogy teljes jó hiszeműséggel megírt mult heti közleményemnek olyan tartalmat tulajdonítanak egyesek, mintha én a szélben-hosszban korpoltált hirre való rámutatással olyan személyeket is ki akartam volna tenni a gyanúsításnak, akikre vonatkozólag ez teljesen távol állott tőlem.

Rövid válaszom ez:

De majdnem megdöbben leírásának végzetes rajza, mikor az 1847. évi november 11-én lezajlott udvari fogadást írja le. Az országgyűlés megnyitását és a nádorválasztást megelőző napon a császárszárné „minket, a csillagkeresztet hűgyeket fogadott, mintha látományom lett volna, úgy tetszett hogy fekete, atlasz, uszályos ruhám (udvari gyász volt) fehér gyöngyökkel van sűrűn behintve“. Ezután leírja a fogadás hatalmas látványát, Mária Piát, a császárnét, aki égszínké Magyar ruhát és ragyogó gyémánt-diadémet viselt, Zichy Eugént, kinek „kalpagján, kardján, mentéjén egy milliónyi érték csillogott, erőteljes alakja örök életére látszott teremve és alig egy év múlva Csepel-szigetén akasztófán halt meg“.

Böklire emlékeztet a kép, amit ezután rajzol:

„Volt még egy jelenség ezen gyülekezésben, kiről tekintetemet nem valék képes elvonni minden igyekezetem dacára. Batthyány Lajos állt ott, sajtászerű, ősmagyar szabásu, barna köntösben, minden arany és ékszer nélkül; hosszú szakáll, sima koponyája és a halavány, kísértetyszerű arc láttára szinte összeborzadtam; mindenkire hasonló benyomást tett; valaki kérdezte: „mit jelent e fő, vampyr, vagy profétát? Nemzetünk gyászangyala volt...“

Van stilművész, aki e képet, sötét tónusával, a jövő kivihetetlen kódén által megdöbben-többen tudja ábrázolni?

A szabadságharc (ő persze forradalomnak mondja) ideje alatt már nincs többé Fiumében, férje a roppant költséges, fényes kormányzó állásról lemondott. Pest, Pozsony és Bécs ez időben tartózkodási helyei.

Meggyanusításnak senkit kitenni nem akartam, meg sem gyanúsítottam, sőt a megvesztegetés megtörténtét sem állítottam be igazolt tényként. Nem is állíthattam, mivel semmi más szándékom nem volt, mint rámutatni arra, hogy mit híresztelnek. Ezáltal alkalmat akartam nyitni ezen hírek, az igazsághoz képest történendő megcáfolására és a hirgyártó megbüntetésére.

Cikkem megírásánál semmi más nem vezetett, mint az a megdönthetetlen meggyőződés, hogy egyetlen egy magyar bírósághoz sem szabad olyan gyanuoknak férközni büntetlenül, amely eme hatalmas társadalmi szervünk szüzi tisztaságán foltot ejtene. Eppen a magyar bíróság iránti igaz tisztelem vezetett, amikor leírtam, hogy micsoda hírek járnak. Kósza-e, igaz-e, tessék bizonyosságot keresni róla. A magyar bíróság ismert jó hírneve megköveteli ezt! Ha kósza, bűnhődjék az, aki a hírt gyártotta.

Megvallom, jogászai tudásom fogyatékosága folytán arra még kevésbé gondolhattam, hogy közleményem által a cikkben fel sem említett, de ez ügyben hivatalból eljáró, más köztisztviselőben álló személyek is megbántva érezhetik magukat. Amint hogy ez távol állott tőlem: tartozó kötelességem e felett őszinte sajnálkozásomnak kifejezést adni, annak hangoztatása mellett, hogy hírlapíró létemre a közérdek szolgálatában lévőknek tartottam reámutatni egy közszájon forgó olyan hírről, amely bíróságunk magas piedesztálját sáros lábba igyekszik megközelíteni.

Ami pedig a fejleményeket illeti, felelősségem tudatában, teljes nyugodtsággal nézek a továbbiak elé.

Kölesd, 1909. évi szeptember hó 1-én.

Koritsánszky Ottó

a Gyógyszerészi Hetilap h. szerkesztője.

*

Igen tisztelt szerkesztő úr!

A „Közérdek“ augusztus 28-iki számában megjelent vezércikkre néhány megjegyzést óhajtanánk tenni. Nyilvánosság előtt fölvetett kérdéshez mindenkinek joga van hozzászólni. De van nekünk erre még egy különleges jogcímünk is, az t. i., hogy a vezércikkben említett bűnügyben védői tisztet teljesítettünk s ekként annak minden részletét ismerjük, a minthogy kötelességünkben is állott azzal megismerkednünk. Igen tisztelt szerkesztő úr igazságérzetétől kérjük, hogy e megjegyzéseinknek lapjában tért engedni sziveskedjék.

Vitás jogeset eldöntésére hírlapi cikk nem alkalmas. Ezt a nagy elmék által rég fölismert igazságot a szóbanforgó vezércikk ad oculos demonstrálja. A hírlapíró ugyanis, ha adatait esetleg nem is az érdekelt barátaitól avagy ellenségeitől kapta és ha azokat nem is a teljesen megbízhatatlan mende-mondákból meríti, mindenestre egyoldalú információ után indul, a mi pe-

A „végzetes év“ — amint ő nevezi — annyi nagy mozzanatával őt nem hagyja közömbösen, ellenkezőleg. Bár nem ért egyet a magyar föld megingatóival, de velük él és kétségbeesetten, visszafojtott lélekkel lesi — a véget. „1848“ három utolsó hónapja“ címen külön rótt feljegyzéseket, melyek papírjai között feltalálhatók. (Vajjon meg vannak-e?) Érdekesen mondja el Haynauval való találkozásait s kompromittált férjének szabadulását s családjának hányatott existenciáját.

Ezernyolcszázötvennel végződnek e naplótöredékek.

A címlap fejen olvasható tiltó rendelkezés: kézi r a t g y a n á n t, lehetlenné teszi, hogy a közlésre megtegyem egynemely kritikai megjegyzésemet, de mi sem tilt el attól, hogy a magyar kulturtörténet, a magyar irodalom érdekében ki ne jelentsem, hogy az a szerencsés ur* (vagy hölgy), aki e becses naplók birtokában van, nagy kárt okoz művelődés- és irodalomtörténetünknek, ha a naplót teljes egészében (persze, ahol szükséges, nevek elhagyásával) közzé nem teszi. Meg vagyon írva a könyvek könyvében (Máté 5. 15.):

„... A gyertyát sem azért gyújtják meg, hogy elrejtse a véka alá, hanem, hogy a gyertyatartóra tegyék és fénylőjen mindenkinek, kik a házban vagynak...“

Csapó Ida szellemének, honszerelmének is fénylenie kell „mindenkinek, kik a házában — és azon kívül — vagynak!“

* Csapó Vilmos kir. kamarás ur Tengelitzen, kinek gazdag levéltára igazi kútforrása minden történet íróknak.

A szerk.

dig halálos ellensége a helyes ítélkezésnek. A tudomásszerzés e módja senkit sem jogosít föl a bíróságnak kritizálására, mely minden tényt és adatot ismer, minden bizonyíték értékét megbíráhatja, ekként az igazság föltalálásának minden eszközzel rendelkezik, végül mindezek felül teljesen elfogulatlan, a mit egy hangulatkeltésre szánt cikkről aligha lehet elmondani. De hova is lenne a jogrend és a bíróságok tekintélyébe vetett hit, ha a hírlapíróhoz, mint legmagasabb fórumhoz futhatna mindenki, ki a bíróság végérvényes döntésével elégedetlen? Ily egyoldalú elégtelenség pedig — mivel a per ellentétes felfogások küzdelme — a leggyakoribb jelenségek egyike.

Cikkirő ur világosságot óhajt ezen ügyben. Ugyanezt óhajtotta minden közreműködött factor, mely teremtett is világosságot s ezen világosság azt mutatja, hogy vádlottak ezen ügyben ártatlanok voltak. És ezen világosság elhomályosítására sem egy fél tucat pletyka, sem némely (előtűnk nem egészen ismeretlen) egyének óhaja nem alkalmas.

Am cikkirő úrnak az igazságkeresése indokából (de csakis ezen okból) jogában áll akként vélekedni, hogy a bíróságok egybehangzó ítéletei tévesek és jogában áll arra törekedni, hogy a téves ítéletek helyébe helyesek lépjenek. Mindehhez természetesen csak akkor van joga cikkirő úrnak avagy bárkinek, ha ezen álláspontja nem mende-monda szülte röpké gondolat, hanem lelkiismeretes fáradsággal megszerzett kétségtelen új adatoknak, eddig még ismeretlen komoly bizonyítékoknak eredménye. De ha ily értelemben el is ismerjük cikkirő úrnak jogát arra, hogy a jogerős ítéletekkel ne elégedjék meg, azt valóban nem tudjuk megérteni, hogy minő eredményt várt cikkétől ezen esetleges intenciója érdekében?

Tán azt gondolta cikkirő úr, hogy az ügyész elmefuttatásának hatása alatt perújítást fog indítványozni? E föltevés nem kis tájékozatlanságra vallana, mert az ügyész csak komoly bizonyítékok alapján indítványoz perújítást és nem azért, mert azt valaki óhajtja és nem is azért, mert Péter avagy Pál pletykázásra adta a fejét.

Avagy tán olyasfélre gondolt cikkirő úr, hogy az érdekeltek e cikk miatt bűnvádi följelentést tesznek és akkor módjában áll cikkirő úrnak gyanúsítása valódiságát bebiztosítani. Ha cikkirő úr ezt gondolta, akkor is tévesen gondolkodott, mert a törvény szerint még az összes érdekeltek beleegyezésével sem szabad bizonyítani oly tényt, melynek ellenkezőjét jogerős ítélet megállapította. Ha tehát volt vádlottak cikkirőnk följelentése, igen ócsó diadalhoz jutnának a nélkül, hogy — a bizonyítás lehetetlensége következtében — további rehabilitációban is részesülhetnének. Itt megjegyezzük, hogy a volt vádlottak egyike tényleg akart is ily följelentést tenni, de elállott szándékától fentiekkel egybehangzó fölvilágosításunk és ama figyelmeztetésünk folytán, hogy a bíróság nyújtotta rehabilitáció teljességéhez senkinek rathabitója nem szükséges.

Ha cikkirő ur komoly adatai és bizonyítékai alapján igazán meg van győződve arról, hogy itt bírói tévedés történt, úgy e tévedés korrigálása, a világosság tovább keresése céljából nem e vezércikket kellett volna megírni, hanem komoly adatait és bizonyítékait (ha t. i. vannak ilyenek) be kellett volna terjesztenie az ügyészhez, mely azokat bizony készséggel fölhasználta volna az esetleges tévedés korrigálására. Az igazságkeresés ezen egyedül helyes útjának persze meg lett volna az az óriási hátránya, hogy az kissé szürke és egy cseppet sem érdekes.

Ha majd cikkirő ur ezen uton keresi a világosságot, úgy majd lesz alkalmunk őt cikke részleteinek tévedéseiről is felvilágosítanunk. Újság hasábján azonban, az illetékes fórumok megkerülésével, (ahol természetesen további polemikába sem bocsátkozunk), nem reflektálunk a vezércikk részleteire. De egy megjegyzést itt sem hallgathatunk el.

Cikkirő ur a bizonyítékok minimuma nélkül egy misztikus mese kíséretében meggyanusít egy bírót. Hogy cikkirő ur nem törődik azazal, hogy ez a bíró már meghalt, az csak érzelmi kérdés, minek még nem sok köze volna az igazsághoz. Hogy cikkirő ur csak mondja, hogy bíró alapos ok nélkül nem szabad meggyanusítani, de nem követi ezt az elvet, még ezt is meg tudjuk érteni, mert cikkirő ur a helyes elveket tán csak másra nézve tartja kötelezőnek. De van itt egy mozzanat, melyet leszögezni és megkritizálni föltétlenül jogosultnak érezzük magunkat.

Tudta-e cikkirő ur cikke megírásakor, hogy vádlottak felett nem az a meggyanúsított bíró ítelt, hanem első fokon egy három tagu, második fokon pedig az első foktól minden vonatkozásban független öttagu bírói tanács ítelt? Tudta-e cikkirő ur cikke megírásakor, hogy a kifejezetten meggyanúsított bírón kívül ítélkezett hét bíró a társadalomnak legmagasabb erkölcsi és értelmi színvonalán álló tagja, kikre a tisztelet megkülönböztetett mértékével szabad csak föltekintnünk? Ha cikkirő ur mindezt nem tudta, úgy tájékozatlansága oly nagyfokú volt, mely jogosulatlanra tette őt arra, hogy ily kérdéssel a nagy nyilvánosság előtt foglalkozzék. Ha pedig mindezt tudta és cikkében vádlottak felmentését mégis bírói kötelességmulasztással hozta kapcsolatba, ez esetben cikkirő ur — legyenhíbbben szólva — nem a világosságot kereste.

Igen tisztelt szerkesztő urnak megköszönjük soraink közlését.

Szekszárd, 1909. szeptember 2-án.

Kiváló tisztelettel:

Dr. Beóthy Károly
ügyvéd.

Dr. Gulyás József
ügyvéd.

Berlini levelek.

Berlin, 1909. augusztus 28.

Másfél hónappal ezelőtt abban a szerencsében részesültem, hogy a pécsi iparkamaránál elnyertem a kereskedelmi miniszter 600 koronás külföldi tanulmányuti ösztöndíját, melyet a tanulni vágyó iparosok részére évenként adományoz.

Régi óhajom teljesült ez ösztöndíj elnyerésével; huzamosabb idő óta szándékoztam Németországnak, ennek a kulturális és ipari tekintetben megerősödött, hatalmas állam népének fejlett iparát tanulmányozni, életét, szokásait közvetlen közletről szemlélni s az itt szerzett tapasztalatokat majdan a létrét folytatott küzdelem nehéz harcában felhasználni.

Budapestről augusztus 10-én este indultam Bécsbe, a császár-város felé.

Itt három napi tartózkodásom ideje alatt nagyjából megtekintettem a város egyes részeit, többek közt kirándultam a szép Schönbrunnba is. Bécs — bár jóval terjedelmesebb Budapestnél és sok intézménye tagadhatatlanul praktikusabb a miénknel — én előttem szépség és tisztaság tekintetében messze mögötte marad a mi fővárosunknak. Nem hagyhatom azonban említés nélkül Schönbrunn, ezt a gyönyörű szép kertet. Gondozott pázsitjaival, egyenesre csonkított farsókkal, gazdag állatkertjével s a főteret szegélyező szobrokat övező boltivalakra nyesett fáival meglepő benyomást tesz az idegenre. A kert elején van uralkodónk nyárlaka. Egyszerű, minden dísz nélküli kolosszális épület.

Voltam a Prater-ban is. Itt inkább a vasárnapi publikum zsebére utazó látványosságok és kétes értékű komédiás-bódék lármás tulajdonosai üzik mesterségüket. — Kellemesen lepi meg az idegent a bécsi rendőrség udvariassága. Az itteni policáj katonás tisztelgessel fogadja és indítja utnak a tájékozatlan kérdezősködőt.

13-án este 8 óra 15 perckor indult vonatunk a Wien-Nordwestbahn állomásról Berlin felé.

Ahogy pirkadni kezdett s szendregésből felébredtem, Csaszlauba értünk. Csaszlau, valamint Kollin, Podjebrád, csinos kis cseh városok a vasut közelében s több gyárépület jelzi ipari életüket.

Reggel 7 óra tájban Lisa-ba ér a vonat. Ez a Berlin felé utazóknak csatlakozó állomása; itt át kell szállniok. Lisától dus fenyvesek közt vonul a kettős sín pár Tetschen felé.

Utazásom alkalmával Csehország több helyén még nem volt learatva a gabona. Az éghajlat valamivel hidegebb mint nálunk s így az aratás is később történik. Meglátszik a vidéken, hogy itt a sörgyártás hazája; nagyban tenyészik a komlót. Óriási területek vannak komlóval beültetve s hosszú, három-négy méteres karóval ellátva, akár csak nálunk az amerikai szőlővessző-telepek.

Liboch állomást elhagyva, közel a vasut mellett, folyik az Elba vize. Itt kigyózik aztán ez a szelíd folyó a vasut közelében egész Tetschenig s ha néha rövid időre el is tűnik a lát-határról, később újra csaknem a vasuti töltést mossák csöndes hullámai.

Czernosek után hegyes-völgyes vidék csend-

jét töri meg a vasszörnyeteg kerekeinek egyhangu kattogása.

Számtalan sok sörgyár, továbbá cukor-, csokoládé-, üveg-, olaj-, hajógyár, fonoda és vas-kohó van ezen a tájon az Elba partján. Itt van többek közt a nálunk is ismeretes Leonhardiféle tintagyár is. Valóságos gyártelep ez a vidék. A legtöbbnek feliratán ott ékeskedik az osztrák császári sas.

Mesébe illő gyönyörű szép vidéken haladunk tovább. Sötétlő, haragoszöld takaróval fedett sziklabércsek merednek kétoldalt az ég felé s a völgy aljában kanyarog a lassu folyású Elba, melynek két partját a vasuti sín szegélyezi. S azok a tiszta, izléses kis bajor helységek, emitt a hegy ormára épített, másutt a sziklák és lomb-sátrak közé rejtett csinos, pavillonszerű épületeikkel, rendezett gyümölcsös-kertjeikkel festői látványt nyújtanak.

Különös érzés vett rajtam erőt, ahogy megpillantottam ezt az elragadó vidéket. Megszabadultam egy időre a köznapis élet prózai gondjaitól s szerettem volna a fenyvesek árnyékában ballagó Elba partján maradni. Képzetelem visszazsallt a multba s úgy éreztem, mintha most is — mint boldog gyermekéveimben — a mi mecsekalj kis falunkban hallgatnám az erdőmenti patak vizének élénk csobogását, vagy a vén tölgyek lombjainak titkos suttogását. Közben elhagytuk a szép Schreckensteint.

Merengésből felriasztott a kalauz harsány kiáltása, amint tudtunkra adta, hogy Schwadennél vagyunk. Fürkésző tekinteteket vetve a forgalmas kis városra, látom, hogy egy nagyobb épületen fekete sárga trikolorot lenget az augusztusi szellő. Ha sovinszta volnék, akkor ennek a gyűlöletes képnek a láttára féktelen haragra kellet volna gerjednem. Én azonban ehelyett nyomasztó, bus gondolatokba merültem.

Amint végigtekinttem az Elba partján füstölő sok gyárkéményen, láttam a jólét adó, élénk forgalmu városokat, ezeknek boldog lakóit, akaratlanul is visszazsallt a lelkem pár nap előtt elhagyott hazámba. Sajnálattal néztem a mi öreg Dunánkat, mely Dévénytől Orsováig árván, észrevétlenül hőmpölyög tova; gondolatban ott jártam a szőke Tisza partján s a többi folyók mentén, hol az életnek, a termelő erőnek kiszámíthatatlan mennyisége vész el napról-napra s kérdeztem önmagamtól, hogy miért nincs nálunk ugy, mint itt?

Miért nem lepi el nálunk is büszke gyárkémények, a nemzet jólétének, nagyságának ezen jelzőoszlopai a folyók partjait? Mennyi pénzzel és emberellett volna gazdagabb az ország. Az a sok ezer magyar munkás, ki most hazájától távol, idegenben keresi meg magának a mindennapi kenyerét, nem venne kezébe vándorbotot, hanem odahaza értékesítőn munkaejét. Nem kellene a kivándorlásról törvényt alkotni s annak elterjedését a sokféle eredménytelen eszközzel korlátok közé szorítani.

De hát veleszületett átka a magyarnak a politizálás és pártoskodás. Ezt mindenek fölé helyezi. S nem egy életre való szép eszme, egészséges terv sülyed el a politika és széthuzás átkos posványában. Hiszen más nemzetek is pártokra szakadoznak elvileg, de mikor fejlődésükről, gazdasági érdekeikről van szó, egy táborba tömörülnek a közös cél szolgálatában.

Most veszem azonban észre, hogy messze eltértem tárgyamtól; utleirással, nem pedig nemzetgazdasági kérdéssel szándékoztam foglalkozni.

Körülbelül 11 óra lehetett, mikor Tetschen-be értünk. Itt lépi át az utas az osztrák-magyar monarchia határát. Az állomáson lévő vámtisztek szigoru vizsgálat alá veszik az utasok podgyászait s csak ha nem találják benne valami vámalá eső cikket, szállhat át az illető zavartalanul a német vonatra. Tetschen-nél két hűségese utitárs válik meg egymástól: az Elba egy merész kanyarulattal a kéklő rengetegben tűnik el a szem elől, míg a vonat, keresztül robogva az Elbán, zugva, dübörögve folytatja útját Drezda felé.

Tetschen és Berlin közt igen élénk a vonatközlekedés. Csaknem minden 15—20 percben találkoztunk a nyílt pályán egy, a másik vágányon Berlin felől robogó gyors- vagy személyvonattal. S a személyvonat itt a nagyobb állomásokon, mint pl. Tetschen, Drezda, sem vesztegel tovább 8—10 percnél.

A kies Schönaun keresztül Drezdába, ebbe a remek szép német városba értünk.

Délután 2 óra 18 perckor hagytuk el Drezda központi pályaudvarát s este 8 órakor Rödernaun

és Suckenwaldén át érkeztem a német birodalom fővárosába.

*

Berlin tegnap lobogódiszt öltött. Fekete-fehér-piros zászlók lengése jelezte, hogy a város népe ünnepre készül. A távirati jelentések szerint délután 5 órára várták Zeppelin, a léghajós német grófot Friedrichshafen-ből, aki azonban, a motorjában utközben beállott komplikációk miatt csak ma érkezett meg.

Berlin népe rendkívül nagy tiszteletben tartja Zeppelint. A nagyobb lapok 4—5 külön kiadást is csináltak az utóbbi napokban a Zeppelinről érkező távirati tudósításokból, az üzletek kirakatait Zeppelin-képek díszítették, az utcákat ellepték a Zeppelin-képeslapok árusítói s napok óta egyébről sem beszéltek, mint Zeppelinnél. Különben a német nép Zeppelin iránti rajongását eléggé bizonyítja az, hogy mikor ezelőtt két évvel a sok kísérletezéssel Zeppelin kifogyott vagyonából, Németország lakossága 2 millió Márkát gyűjtött részére.

Ma déli félegy órakor aztán lázas érdeklődés között megérkezett a vállalkozó szellemű arisztokrata s hosszabb ideig lebegett a város fölött óriási léghajójával, mintegy megköszönve a berliniek hódolatát, — kik a háztetőre másztak s az utcán nagy csoportokba verődtek s hangos „hoch“ kiáltásokkal, zsebkendő-lobogtással fogadták, aztán a Berlin melletti Tegel felé irányította léghajóját, hol leszállt.

Berlinről különben — ha jobban megismerkedem az itteni viszonyokkal — Szerkesztő ur szives engedelmeivel később.

Kaufmann Mátyás.

KÖZSÉGI ÜGYEK.

Jegyzők gyűlése.

A tamási járás községi és körjegyzők egyesületének közgyűléséről vettük a következő jegyzőkönyvet:

Jegyzőkönyv.

Felvetett Tamásiban 1909 évi július hó 15-én, a tamási járási községi és körjegyzők egyesületének közgyűléséről.

Jelenlevők. Elnök: Cholnoky Lajos, jegyző: ifj. Arany Károly, Szévald Móricz járási főszolgabíró t. b. tag, Reisner Béla, Csukly Ignác, Fekete József, Németh Géza, vál. tagok, Günther László, Bekő Elek, Miltényi Béla, Németh Árpád, Csukly Gyula, Keszler Károly, Bertics Pál, Névery Árpád, Réber Ferenc, Szabó Zoltán, Lágler Sándor, Zsigmond Gyula, Molnár István és Blochinger Endre rendes tagok és Simon Lajos Decs községi jegyző, mint vendég.

Elnök a csaknem teljes számban megjelent egyleti tagok üdvözlése után a gyűlést megnyitja s a felveendő jegyzőkönyv hitelesítésére Fekete József és Bertics Pál egyleti tagokat kéri fel. Ezután egyleti jegyző felolvassa a legutóbbi közgyűlésről felvett jegyzőkönyvet, mely ellen észrevétel nem tétetvén, hitelesített.

A napirend megkezdése előtt elnök megemlékezik Kerbolt István nyug. községi jegyző, a tolnavármegyei jegyzői egylet és a tamási járási jegyzői egylet volt elnökéről, később pedig diszlelnökéről, aki Pécssett. f. évi május hó 31-én halt el és f. évi június hó 1-én a regölyi róm kath. sírkertben levő családi sírboltba temettetett el, a közönség és a vármegye minden részéről összesereglett kartársak megindító részvéte mellett. Előadja, hogy oly nagyok az elhunytak egyesületünk, de a jegyzői kar egyetemének érdekeiben is kifejtett munkásságából eredő köztudomásu érdemei, hogy egyletünk kötelességet mulasztana, ha az elhunyt iránt tartozó kegyeletnek ünneplés alakban is nem adna kifejezést. Indítványozza, hogy Kerbolt Istvánnak, mint az önzetlen munkásság mintaképének, emléke jegyzőkönyvileg megörökíttessék és családjához részvétírat intéztessék.

Határozat: A meghatottsággal fogadott indítványt a közgyűlés egyhangulag elfogadva, Kerbolt István örökké élő érdemeit jegyzőkönyvben megörökíti és elhunytá fölött érzett mély fájdalomának és részvéteinek kifejezése mellett családját értesíteni határozza.

Névery Árpád, felsőiregi jegyző, értekezés keretében ismerteti a mértékekről, ezek használatáról és ellenőrzéséről szóló 1907. évi V. t. cikket.

Határozat: A figyelemmel hallgatott értekezést a közgyűlés köszönetét nyilvánítja.

Réber Ferenc, ozorai jegyző, a „borhamisításnak és hamisított bor forgalomba hozásának tilalmazásáról” szóló 1908 évi XLVI. t.-cz. ismeretét tárgyaló értekezését olvassa fel.

Határozat: Az értekezés nyomán kifejlődött tanulságos eszmecsere folyamán a felvetett kérdések tisztázattak s a közgyűlés köszönetet mondott a szép szorgalommal megírt értekezéért.

A községi és körjegyzők közjogi állásának és szolgálati szabályainak törvényhozás útján való rendezése iránti intézkedés.

Határozat: Tekintettel arra, hogy nemcsak a községi és körjegyzők összes bajainak és panaszaiknak kutforrása, hanem nagyobb részt a falusi községek fejlődésre képtelenségének okai is a községi és körjegyzők szolgálati viszonyainak rendezetlenségében találhatók fel, a tamási járási községi és körjegyzők egyesülete a választmány javaslatának elfogadása mellett határozatilag kimondja, hogy megkeresést intéz a vármegye jegyzői egyesülethez aziránt.

1) Irjon fel Tolna vármegye törvényhatósági bizottságához aziránt, hogy a törvényhatóság közgyűlése által hozandó és az ország összes törvényhatóságaival hasonló eljárás céljából közlendő határozatban feliratilag sürgesse meg a m. kir. kormányt a községi és körjegyzők községi állásának, szolgálati és fegyelmi szabályainak megalkotását célzó törvényjavaslat benyújtására.

1) Tegyen indítványt a legközelebbi közgyűlésen a m. községi és körjegyzők országos központi egyesületénél a községi és körjegyzők közjogi állásának és szolgálati viszonyainak, valamint fegyelmi szabályainak megalkotása tárgyában.

3) Keresse meg a hazai összes vármegyei jegyzői egyesületeket, hogy a területükhöz tartozó választókerületek országgyűlési képviselőit kérjék fel ezen mozgalom támogatására, esetleg a képviselőházban ilyen szellemű indítványok megtételére, mert nemcsak a községi és körjegyzők, hanem a legfőképp a falusi községek közérdekeinek halaszthatatlan követelménye az, hogy a községi jegyzők közjogi állása, szolgálati és fegyelmi viszonyai törvényhozás útján mielőbb rendeztessenek.

Olvastattott a völgyeségi járási társegység f. évi május hó 12-én tartott közgyűléséről felvett jegyzőkönyve.

Tudomásul vétettek.

Olvastattott Klimes Antal vármegyei egyesületi elnöknek a jegyzői érdekek hírlapalapítása útján való biztosítása tárgyában az egyesülethez intézett megkeresése.

A választmány javaslatához képest a közgyűlés a megalakítandó részvénytársaság 1 drb. részvényét az egylet pénztára terhére beszerezni határozta és legalább 1—1 részvénynek jegyzését, valamint a megindítandó hírlapra való előfizetést az egyleti tagoknak erkölcsi kötelességévé tette.

Elnök jelenti, hogy a kedvezményes vasúti jegyek igénybevételéhez szükséges arcképes igazolványok az államvasutakhoz a vármegyei alispán ur útján felterjesztendő kérvényekre kiadni fognak s a szükséges fényképek előállításáról a tagoknak rendelkezésére álló fényképész meghívása után gondoskodott.

Bejelentés köszönettel tudomásul vétetett.

Olvastattott a simontornyai járási jegyzői egylet f. évi június 28-án tartott közgyűléséről felvett jegyzőkönyve.

A jegyzőkönyv tudomásul vétetvén, tekintettel arra, hogy egyes kartársak jelentése szerint járásunkban is előfordult, hogy az anyakönyvi ügykezelés megvizsgálására kiküldött Katholnay Domokos bm. titkár anyakönyvi felügyelő ur több oly szóbeli rendelkezést tett, melyek nem alaphatók az érvényben levő 80000/1906 3. ell. sz. anyakönyvi utasításra; az egyesület megkeresi a vármegyei Alispán urat, hogy felterjesztése útján intézkedjék az iránt, hogy az anyakönyvi utasításban fel nem vett teendővel ne szaporíttassanak.

Ezzel elnök a gyűlést berekeszti.

Kmft.

Ifj. Arany Károly
egyl. jegyző

Cholnoky Lajos
egyl. elnök

— Hátralékos előfizetőinket tisztelettel felkérjük előfizetési díjaik mielőbbi szives beküldésére.

HIREK.

— Személyi hírek. Perczel Dezső v. b. t. t. tegnap családja több tagjával Szekszárdon időzött.

Hazlinszky Géza kir. törvényszéki elnök hazaérkezett szabadságáról s hétfőn átvette a kir. törvényszék vezetését **Kövessy Ödön** kir. törvényszéki bírótól, aki távollétében helyettesítette.

Fink Kálmán kir. tanácsos, pénzügyigazgató félbeszakítva szabadságát, elfoglalta hivatalát s átvette a kir. pénzügyigazgatóság vezetését **Brey Imre** p. ü. tanácsos, helyettes pénzügyigazgatótól.

Dr. Szilassy Aladár egyházmegyei gondnok, a közigazgatási bizottság másodelnöke kedden Szekszárdra jön. Elnökölni fog az aznapi ref. egyházmegyei gyűlésen,

— Kinevezés rendes tanárrá. A vallás- és közoktatásügyi miniszter **Varga Sándor** dr. szekszárdi állami főgimnáziumi helyettes tanárt jelenlegi állomáshelyén rendes tanárrá nevezte ki.

— Áthelyezett honvédhadnagy. Apáth Béla honvédhadnagy, Apáth Alajos uradalmi intéző fiát, Székesfehérvárról Veszprémbé helyezték át.

— Szabadságot fősolgabírák. Szévald Mór támasi fősolgabíró f. hó 1-től, Rassovszky Julián dunaföldvári fősolgabíró pedig e hó 9-étől 6 heti szabadságon van.

— Küldöttség a polgármesternél. Jávör János ref. segédlelkész vezetésével a ref. egyháztanács részéről nagyobb küldöttség járt mult hó 28-án dr. Szentkirályi Mihály polgármesternél. Elpanaszolta azt a tarthatatlan állapotot, amelybe jutottak a református városnegyed lakói az által, hogy az új árvíz az ugynevezett „Bálint-hidat” még a nyár elején elszakította s így az azon környéken lakók, de kivált az iskolásgyerek csak nagy kerülővel közlekedhetnek egyik partról a másikra. Polgármesterünk, addig is még véglegesen megoldható lesz a kérdés, ideiglenes átjáró készítésével segít a bajon s ennek felállítását már legközelebbre kilátásba helyezte.

— Jövahagyott alapszabály. A belügyminiszter a faddi ref. olvasóköri alapszabályait jövahagyta.

— Távozó tanító. Jónás Jenő szekszárdi ref. osztálytanító, távozik Szekszádról, mivel a fővárosban nyert tanítói állást és itteni állásáról lemondott.

— Jegyzőválasztás. Bátaszéken Bajó Pál elnöklésével mult hó 31-én töltötték be az ott üresedésben volt jegyző állást. Várkonyi István ottani helyettes jegyzőt választották meg egyhangulag.

— Iparbizottsági elnökválasztás. A bonyhádi ipariskolai bizottság dr. Schwartz Antal ügyvédet választotta meg elnökévé.

— Uj díjnak. Apponyi Géza gróf főispán Fajth István, ki a ker. munkásbiztosító pénztárnál volt alkalmazásban — vármegyei díjnévként nevezte ki.

— Köszönetnyilvánítás. Háty Nándor ur, a szekszárdi önkéntes tüzoltó egyletnek 40 koronát adományozott. Ezen nemesszivű adományért ezton is köszönetet mond a Parancsnokság.

— Fényes polgári lakadalom. Bodor György volt dunaföldvári községi első bíró, megyebizottsági tag, kisbirtokos, augusztus 30-án tartotta esküvőjét özv. Fisztón Ignácé szül. Iszing Erzsébet újpesti lakos, háztulajdonossal, Dunaföldváron. Az egyházi és polgári esküvő után vagy 100 tagból álló vendégsereg jött egybe s fényes teríték mellett a reggeli órákig vidágot. A lakoma alatt több vidéki és helybeli távirat s sok felköszöntő éltette s gratulálta az új házaspárt.

— A paksi uj adóhivatal. Brey Imre p. ü. tanácsos, p. ü. igazgató-helyettes, a kir. kincstár képviselőjében a paksi újonnan felállítandó adóhivatal helyiségeire a szerződést Paks község előjáróságával megkötötte. Paks község 6 tagos, nagy szobát, a szükséges mellékhelyiségekkel ad 15 évre ingyen a kir. kincstárnak, a község ház emeletén. Ezen szerződést a község képviselőtestülete egyhangulag jövahagyta.

— A tisztviselők lakbérére. A szekszárdi tisztviselők sérelmes lakbérügye még mindig várja a rendezést. A beadott memorandum sorsa még nem dőlt el, mert „oh mely sokan vannak” akik nagyobb lakbért akarnak Ujabbban a lévai tisztviselői egylet is sürgeti a lakbérrendezést. Ott is azt kéri hogy a központból küldessék ki egy az adatokat felvevő közeg, ki puhatólózását az

ottani tisztviselői egyesület és a városi hatóság közreműködése mellett végezze.

— Házszenelés. A szekszárdi róm. kath. olvasóköri f. évi szeptember hó 5-én, vasárnap, házszenelő ünnepélyi tart. Az ünnepély sorrendje: 1. Reggel 9 órakor gyülekezés a kerthelyiségben. 2. Háromnegyed 10 órakor zászló alatt felvonulás a belvárosi templomba, ünnepi Istentiszteletre. 3. Istentisztelet után levonulás a körhelyiségbe. 4. A Hymnusz eléneklése után az új helyiséget dr. Fent Ferenc belvárosi plébános, egyházi elnök beszenteli, Szabó Géza főgimn. hittanár, ügyvezető elnök pedig rövid beszédben átadja. 5. Szózat. 6. Fél 1 órakor társasbéd. 7. Este 6 órakor a földalatti tekepálya ünnepélyes megnyitása versenytekézővel egybekötve. 8. Este 8 órakor táncestély a kör fényesen világított kerthelyiségében, kedvezőtlen idő esetén a kör nagytermében. A táncestély belépődíja 60 fillér. Felülfizetések a házalap javára köszönettel fogadtatnak. Ez alkalomból, ígérete szerint, Döry Pál békésmegyei főispán is Szekszárdra érkezik, hogy a kör házszenelő ünnepélyén részt vegyen.

— Választás. Marcsa József gerjéni segédjegyző Lajosmizsére községi segédjegyzőnek megválasztatott.

— Kiténtetett tejszövetkezet. A IV. nemzetközi mezőgazdasági kongresszus a majosi tejszövetkezet kiállított vaját elismerő oklevéllel tüntette ki.

— Az Állami Tisztviselők Lapja és a Szekszárdi adótárosi állás. Az állami tisztviselők Lapjában olvassuk a következőket: „A m. kir. tisztviselők rangfokozat szerint készült névjegyzéke ellen kaptunk panaszokat. Feltűnő, hogy a sikkasztásért elítelt adótárnok, még ma is ott szerepel a rangsorban és pedig mint szekszárdi adótárnok. Ez egyszerűen ellenkezik a tényekkel, mert eltekintve attól, hogy egy sikkasztásért három évvel ezelőtt, bíróság elítelt tisztviselőt nem lehet éveken át megtűrni a létszámban, erkölcsileg bántó az az illető adóhivatal tisztviselőre, hogy egy sikkasztó van megnevezve, mint a hivatal vezetője.” E sorokhoz csak annyit teszünk hozzá: bizony ideje volna, ha intézkednének odafenn az ügy végleges befejezése iránt, A megbízott „helyettes tisztviselők” megunhatták már az ingyenes szolgálatot s különben is a szomorú ügyben szerepelt két, sőt három tisztviselő azóta visszatartott fizetése jól letörlesztette már a kir. kincstár felmerült kárát.

— Egy művezető jubileuma. Haar Lázárt, a szekszárdi Molnár-féle nyomdai részvénytársaság könyvkötészeti osztályának vezetőjét, ki 30 évet töltött már el derék, szorgalmas munkában, f. é. aug. 29-én szép óvációban részesítették úgy a részvénytársaság, valamint kartársai. A részvénytársaság nevében **Molnár Mór** igazgató üdvözölte, ki lendületes szavak kíséretében nyújtotta át az igazgatóság alkalmi ajándékát az ünnepeltnek, kit pályatársai szintén különféle ajándékokkal leptek meg. A sajtó nevében **Földvári Mihály**, a Tolnavármegye főmunkatársa üdvözölte. Lapunk szerkesztője, akadályozva lévén, levélileg fejezte ki jókívánságait a derék művezetőnek.

— Nyilvános nyugtázás. A műzsi fiatalóság által rendezett nyári mulatság tisztja jövedelméből a Wosinszky szobor javára jutott 9 korona átvetelét a muzeum-egyesület pénztára ezennel nyugtatja. **Ferdinánd János** muzeum egyesületi pénztárnok.

— Adományok a Perczel Mór szoborra. A bonyhádi Perczel szoborra szép eredménnyel folyik a gyűjtés. A szoborra a következő adományok érkeztek be már eddig: Ifj. Weber János, Bonyhádi Casinó 200—200 kor., Hanzély János 20 kor., Fischer Imre Szekszárd, Ifj. Leopold Lajos Szekszárd 10—10 kor., Vásárhelyi Ernő Alsóleperd 5 kor., Óváry Ferenc Balaton-Almádi 4 kor., Alesuthi hitelszövetkezet, Er. Berky J. Dunaföldvár 2—2 kor., (Vargha Manó gyűjtése Paári 8.90) Vargha Manó plébános gyűjtőívén adakoztak Vargha Manó 2 kor., Paári község 5 kor., Igert György, Rosenberger Pál, Piringer József, Ritter János, Igert György, Pelczér József, Steiner János, Rauch Tóbiás 20—20 fill., Szilli Alajos 30 fillér, mely adományokat köszönettel nyugtazza a bizottság. — Lapunk szerkesztője is elfogad adományokat e célra.

— Beszüntetett őrmesteri állás. A belügyminiszter már régebben kimondta, hogy a vármegyei őrmesteri, továbbá a szobakaplári állás megüresedés esetén többé be nem tölthető. A Hausknecht Ferenc őrmester nyugdíjazásával megürült őrmesteri állást így többé nem tölti be a vármegye alispánja.

— **Elmebajos tisztviselő.** Szomorú látványosság okozott nagy utcai csődületet Szekszárdon az elmúlt hét szombatján s e hét vasárnapján és hétfőjén. Egy hiányosan öltözött alak — oldalán patrontáskával járta be a várost, aki nem volt más, mint Schiller Ottó pénzügyigazgatósági számvizsgáló, akin hirtelen elmebaj tört ki. Szombaton reggel a csendőrség lett figyelmes reá. A számalomraméltó ember ugyanis puskával a vállán kiment a város szélére, hol a Sédpartokban fürödni kezdett, majd a libákat hajszolta. A csendőrséget hazavezette lakására, ahonnan tisztársai bevitték a kórházba, hol azonban hatósági orvosi vizsgálat nélkül felvenni nem lehetett. Ezért a pénzügyigazgatóság megkeresésére az alispán, a város polgármestere útján, dr. Komáromy Gyula községi orvos által megvizsgáltatta, ki veszedelmes örültnek nyilvánította, mire kollégái azzal az ürügygel, hogy elvett puskáját tisztogatás után a kórházban visszakapja, elcsalták a szekszárdi Ferenc-kórházba, ahol aztán őrizet alá vették. A rokon-szenves, szorgalmas tisztviselő s öt tagból álló családjára iránt általános a részvét nemcsak tisztársai körében, de mondhatni az egész városban.

— **Halálozás.** Lukrits István pécsi kir. itéletblai bíró e hó 1-én Pécsen, 71 éves korában meghalt. Az elhunytban Rassoovszky Julián paksi főszolgabíró apósát gyászolja.

— **Muzeumunk látogatói.** Folyó hó 3-án délután érdekes látogatói voltak muzeumunknak, *Simontsits* Elemér alispán vezetésével megszemléltek a szép gyűjteményt: Perczel Amália, Perczel Béla New-York, Perczel Flóra Budapest, Perczel Dénes, Perczel Dénesné, Perczel Etelka, Perczel Ádám Debreczen, Perczel Dezső, Perczel Dezsőné, Perczel Irma Bonyhád, Perczel Bertalan, Perczel Dezső, Perczel Béla.

— **Közébd.** Bátaszékben, a kereskedelmi kaszinóban, a baja—bátaszéki vasut megnyitásának emlékére, folyó hó 4-én, délután 1 órakor, az „Arany Nap” szállodában közébdet rendeznek. 1 teríték ára 5 korona. A közébdet igen sikeresnek ígérkezik. Részt vesz azon *Ambrozovich* Lajos bajai főispán, Szekszárdról *Simontsits* Elemér alispán, *Bajó* Pál főszolgabíró és még nagyon sokan.

— **Befejezett tanulmányut.** *Bartal* Kornél, a szekszárdi áll. főgimnázium kiváló képzettségű tanára, befejezte külföldi tanulmányutját, amelyre a közoktatásügyi minisztertől egyévi szabadságot s 2000 korona segítséget nyert s már el is foglalta állását. Az egyévi szabadságidőből felévet Berlinben töltött, hol egyetemi előadásokat hallgatott, majd bejárta Németország nagyobb helyeit s ezen kívül Schweicot, mindenütt természetrajzi tanulmányokkal foglalkozott.

— **A beiratkozás eredménye a szekszárdi áll. főgimnáziumban.** A szekszárdi állami főgimnáziumba 3-án estig 215 tanuló iratkozott be, tehát éppen annyi, mint a múlt évben. Az első osztály növendékeinek száma 44, tehát valamivel több, mint tavaly. Még ugyan lesz egy két utólagos beiratkozás, de ez a végszámon már alig változtat valamit Szóval a szekszárdi főgimnázium csak nem népesedik; még az itteni drága élet miatt az a csoda, hogy évről évre nem apad a tanuló ifjúság létszáma. Itt volna az ideje, hogy teljes erővel és igyekezettel hozzáálljunk az internátus felállításához, anélkül bizony tulszárnyalnak más sokkal kisebb városok is.

— **Vásár.** A legközelebbi szekszárdi országos vásárt f. hó 13-án tartják. A vásárra serést felhajtani tilos.

— **Megnyilt a szekszárdi hatósági mészárszék.** Végre teljesült a közóhaj. Szekszárdon is megnyilt a hatósági mészárszék, a Séd-utcában levő Eber-féle házban. Most már csak az a fő, hogy az új mészárszék mennél nagyobb pártolásnak örvendjen, úgy minálunk is meg fog szünni a — huszusra!

— **Megmárt szobrász.** Hainrikffy Pál országgyűlési képviselő kutyája még a múlt hóban megmarta Resser János borvát szobrászt. Azóta a kutya megfigyelés alatt állott s úgy látszik, nem volt veszett.

— **Megzavart arató ünnepély.** *Látrányi* Jenő bérlő múlt vasárnap népünnepélyt rendezett a munkásainak. Természetesen verekedés volt a mulatság vége, melyet a csendőrség fojtott el. Az eset intelligens szemtanui bámulattal adóztak annak a két szál csendőrnek, a kik dacára a sötétségnek, gondolkodás nélkül neki mentek a 300 botos, izgatott embernek s egy pillanat alatt szétoszlatták őket.

— **Értesítés.** Van szerencsém az igen tisztelt klubtagoknak becses tudomására hozni, hogy az elnökletem alatt álló Tennis-Club folyó hó 1-én megtartott ülésén tennis-verseny rendezését határozta el. A versenyen a három szekszárdi tennis klub tagjai vehetnek részt. A verseny f. hó 8-án reggel kilenc órakor kezdődik és tart 12 óráig, délután 3—7-ig, a következő napokon csak délután 3—7-ig. Következő versenyszámok állapítottak meg: 1. Női egyes. Tiszteletdíj az elsőnek és a másodiknak. 2. Férfi egyes. Tiszteletdíj az elsőnek és a másodiknak. 3. Férfi páros. Tiszteletdíj az első párnak. 4. Vegyes páros. Tiszteletdíj az első párnak. 5. Vegyes páros handicap. Tiszteletdíj az első párnak. A nevezés díjtalan. Kérem mindazokat, akik nevezni óhajtanak, nevezéseiket a versenyszámok pontos megjelölésével legkésőbb hétfő d. u. 6 óráig nálam írásban bejelenteni. A verseny az elnökletem alatt álló tennis-club pályáján tartatik meg. Kérem a handicapra nevezőket, szíveskedjenek kedden d. u. 4 órakor ezen a pályán megjelenni, hogy a jury e handicapeket meghatározhassa. *Dr. Döry Jenő* alnök.

— **A gözeke áldozata.** *Gadár* Mária 14 éves lápfői lakos, ki ment a lápatői pusztára, hogy az ott működő gözekeit megtekintse. Az eke kormányzója kedveskedni akart neki, s az eke feletti ládára fel akarta ültetni, fűszállás közben azonban *Gadár* Mária szoknyáját a kormányzókerék elkapta, azt róla letépte, ezután pedig jobb lábát kapta el s czombját el törte. A szerencsétlen leányt Kaposvárra a kórházba szállították. Sérülése súlyos, de nem életveszélyes.

— **A vármegyei háztartási szükségletekre megtartott árlejtés eredménye.** A vármegye 1910 évi háztartási szükségleteire beérkezett ajánlatokat f. hó 3-án bontotta fel a *Simontsits* Elemér alispán elnöklésével eljáró bizottság. Az egyes munkákat és szállításokat a következők kapták meg: A ruházati cikkeket *Benczerits* Ferenc szabó és *Boday* Gusztáv cipész, a könyvmai és világítási anyagok szállítását *Fischhoff* Jakab, a tűzifa szállítását *Leicht* Lajos, a papír, irodai cikkek és nyomtatványok szállítását pedig a *Molnár*-féle részvénytársaság nyerte el.

— **Szegmegváltás.** A szakcsi tűzoltóegylet zászlószentelése alkalmával zászlószégeket megváltottak: *Gróf Zichy* Gyula megyéspüspökt *Döry* Vilmosné, *Fonciere* társaság 25—25 kor., *Gróf Apponyi Géza*, *Heinrikffy* Pál képviselő, *Dombóvári Takarékpénztár*, *Hazai* általános Biztosítótársulat 20—20 kor., *Vitkovits* Ferenc plebános 15 kor., *Jeszenszky* Andor, *Szabó* Zoltán, *Hoffer* Károly, *dr. Kammerer* Ernő, *Dr. Fröhvirth* Jenő, *Vörös* Kristóf, *Matzkó* László, *Makay* István, *Rittlinger* János, *Szabó* Lajos, *Nagy* József, *Jagicza* Andor, *Kremszer* Ferenc, *Takács* Kristóf, *Spitzer* Imre, *Horváth* László, *Tamási* Takarékpénztár, *Kohn* Gyula, *Bátaszéki* tűzoltóegylet, *Első Magyar* ált. Biztosító Társ., paksi, lengyeli, döbröközi, bonyhádi, bátai, dombóvári tűzoltóegyletek 10—10 kor., *Kétyi* László 8 kor., *Kremszer* Károlyné 7 kor., *Seleznik* Ferenc, *Kónyi* Lajos, *Steiner* Mór, M. kir. csendőrség 6—6 kor., *Döry* József, *Tűzoltó* egylet Szekszárd, *Tűzoltószövetség* Szekszárd, *Nöthing* János, *Hortobágyi* József, *Tatai* Sámuel, *Paál* József, *Musitz* Kálmán, *Nagy* István, *Barois* Izabella, *Nyárai* Pál, *Rabb* István, *Bartek* Pál, *Grószmann* Ignác, *Bálint* János, *Matzkó* Kálmán, *Simon* Mihály, *Hamar* Lajos, ifj. *Szijaártó* László, *Harci* tűzoltóegylet, *Fülöp* György, *Felber* Béla, *Binder* Nándor, id. *Felber* Béla, *siogárdi* tűzoltóegylet 5—5 koronával. (Folyt. köv.)

— **Regölyi állapotok.** Regölyön annyira napirenden vannak a tulságos alkohol fogyasztás által okozott büntetendő cselekmények, hogy *Reich* Oszkár szolgabíró az összes italméréseknek 9 órakor való bezárását rendelte el. Ez ellen nagyon előreláthatólag felebbezni fognak de ha tekintetbe vesszük, hogy csupán a közigazgatási hatóság elé tartozó kihágásokért az idén már 4000 korona lett regölyi lakosokra kirova, remélhető, hogy az alispán jóváhagyja az intézkedést. A korcsmai zenélés már múlt ősz óta tilos és csendőrség felállítására iránt az eljárás folyamatban van.

— **Zártkörű táncestély.** A szekszárdi róm. kath. Legényegylet folyó évi szeptember hó 5-én, vasárnap, saját helyiségében zártkörű táncestélyt tart. Belépődíj: személyenkint 60 fill., családjegy (3 személyig) 1 kor. 50 fill. Kezdeté esti 1/2 8 órakor. A választmány határozata értelmében az egylet saját zászlójára alatt testületileg részt vesz a kath körnek szeptember 5-én tartandó ház-

szentelési ünnepélyén, miért is kéretnek a t. tagurak, hogy ezen alkalommal tömegesen megjelenni szíveskedjenek. Gyülekezés az egyleti helyiségében délelőtt 9 órakor.

— **Ebzárlat.** A szekszárdi ebek nem igen szabadulhatnak a zárlat alól. *Molnár* Lajos rendőrkapitány vezettség gyanuja miatt ismét elrendelte az ebzárlatot.

— **Fővárosias ruhaüzlet Szekszárdon.** Megnyilt az iskolai év, élénk az utca, csupa idegen arc mindenfelé. A sok diák szinte görnyed a nagy könyvesomó alatt. De nemcsak a könyvkereskedések vannak állandóan tömve, nem panaszkodhatnak más üzletek sem. Különösen a *Bondy* Lipót-féle kész ruhakereskedés örvend nagy látogatottságnak, hogy a vakációban megkopott diáklöltönyök újakkal cseréltesse fel. Valóban érdemes ebbe az üzletbe benézni, fővárosi üzlet sem dusabb felszerelésű s oly nagy a választék olesótól kezdve drágább ruhákban, hogy vidéki helyet nem is igen tudunk, ahol szükségletét bárki is jobban kielégíthetné.

— **Táncmulatság.** A bátaszéki keresk. kaszinó, f. hó 4-én a baja—bátaszéki vasut megnyitásának emlékére az „Arany Nap”-szálló összes termeiben szigoruan zártkörű táncmulatságot rendez. Kezdeté este fél 9 órakor. Személyjegy 2 korona, családjegy 5 korona. A tiszta jövedelem az ártézi kut költségeinek fedezésére jordittatik. Felülfizetések hírlapilag nyugtáztatnak.

— **Eltűnt gyermek.** *Vusilati* László, 15 éves gyermekmenhelyi fiu, gazdájától, *Pohl* József paksi borbélymestertől, kinél mint tanonc volt elhelyezve, eltávozott s oda vissza nem tért; a hatóság a fiut nyomoztatja.

— **Csöd.** *Weisz* Ignác dombóvári lakos kereskedő ellen saját kérelmére a szekszárdi kir. törvényszék a csődöt elrendelte, *Csödbiztos* *Mirth* László kir. törvszéki bíró, tömeggondnok *dr. Goldfalm* Mihály dombóvári, helyettese *dr. Müller* Ferenc szekszárdi ügyvéd.

— **Orvul leszurt gépész.** *Pörböl* pusztán múlt vasárnap délután a *Mező* *Benő* korcsmájában borozgatót *Datics* Gyula gépész és *Kiss* József decsi lakos rész arató, mi közben egymással összeszólalkoztak. *Kiss* már régebb idő neheztelt *Datics* Gyulára, a ki többször megszegyentette, mivel a neki készített kalapács árát nem fizette ki. *Kiss* a korcsma udvaráról távozott s a kerítésen kívül *Datics* háta mögé lopódzott, arra felugrott s a készen tartott zsebkését *Datics* vállába döfte, majd mikor *Datics* vele szembe fordult mellén és hasán is oly súlyosan megszurta, hogy pár perc alatt elvérzés folytán meghalt. Másnap *Mirth* László, a szekszárdi kir. törvényszéki helyettes vizsgáló bírāja, *Boda* Géza törvényszéki jegyzővel s *dr. Herczeg* Gyula és *dr. Spitzer* Manó orvosokkal a helyszínére kiszállt, *Datics* hulláját felboncoltatt, *Kiss* Józsefet pedig a kir. törvényszéki fogházba beszállíttatta.

— **Véletlen halál.** *Jákli* Ferenc és *Valentovics* Anna házastársak, *József* nevű 3 és fél éves fia, *Dunaföldváron* f. évi augusztus hó 31-én, az alatt, míg édes anyja az udvarban tapasztott, az udvarban bókászott s bevetődött a nyitott istállóba, hol egy ócska mángorló állott. A fieszka a mángorlót ide-oda vonogatta, miközben ez megfordult, a fiura esett s ennek jobb mellkasát teljesen belapította. A halál, fulladás következtében, rögtön beállott.

— **Elfogott szélhámós.** A hűgyészi csendőrség *Tolna-Baranyaszerte* körözöttette *Hahn* Mátyas hűgyészi professzionátus koldust, aki különféle csalásokat követett el. *Hahnt* végre a pécsi rendőrség kézre kerítette és már utnak indította rendőri fedezettel *Hűgyészre*, ahonnet az illetékes bíróság elé kerül.

— **Fehér foglyok.** *Valmikor* azt mondták: „ritka, mint a fehér holló”. Ma már a fekete holló is ritkaság. *Albinók* minden állatfajnál előfordulnak, de csak szórványosan, egyes példányok. Annál meglepetőbb az a hír, hogy *Perczel* *József* adorjáni birtokán egy fogoly csapatban két tiszta-fehér példány van. A természeti ritkaságokat eddig megszerzeni nem sikerült, mert a csapat egy nagy kukoricatáblából csak este jön ki s rendkívül óvatos. Kár volna, ha a fehér foglyok ragadozóknak esnének áldozatul.

— **Kaszinó estély.** Ma este sikerültnek ígérkező táncmulatság lesz a szekszárdi kaszinóban.

— **Lopás.** *Beregszászi* János paksi szabómestertől *Róth* nevezetű segédje egy szürke kabátot és több fehérneműt elloptott és ismeretlen helyre megszökött. A csendőrség a tettest nyomozza.

aug.
s tő
éves
Mihá
rend
szik
23 á
nek
76 é
tak
rend

(Fle
volt
köté
Páln
lopot
néva

Jako
hatós
Igná

hogy
7-én
ház
Endr
elnök
nyitá
hítele
5. Vi
6. S
Tani
Köza
szám
tése
gyám
házk
latai
Tanü
nasiun
előter
ált. h
nyug
kérve
Duna
Eötvö
kérve
Paksi
szárd
oktat
válasz
kérve
egyhá
Ráczh
egyhá
Kuthy
Molna
járulé
járulé
válasz
Tantó
egylet
40. K
Közzg.

EG

szusa
egylet
szét:
sége
Budap
palotá
gressz
kezők
egyesi
átalak
sülete
bitett
zőkke
ujra s
sága a
zülless
megm
elvei
romlá
nőrbak
eszköz
helyez

— **Vesztett macska.** Regölyben, jul. 29—30, aug. 14—16-án vesztett macskák garázdálkodtak s több embert megmártak, így Süllei Erzsébet 3 éves, Berta Julia 2, Domby Jánosné 25, Lakos Mihály 62 éves ottani lakosokat. Akkoriban elrendelték az összes macskák kiirtását, úgy látszik azonban egy-kettő megmenekült, mert aug. 23-án ismét vesztett macska marás történt, melynek öreg Popper József 70 és Kovács János 76 éves ottani lakosok az áldozatai. A megmártak gondozás alá vétettek s a hatóság ismét elrendelte a macskák kiirtását.

— **Tolvaj asszony.** Anzló Istvánné szekszárdi (Fleischer téglatelepi) lakos, ki már lopásért 2-szer volt büntetve, Ruppert Mária kárára 1 vászonkötényt, 1 kgr. cukrot 84 k. kézpénzt és Szabó Pálné kárára 1 bársony mellre valót ellopott. A lopott dolgok nála megtaláltak s Anzló Istvánnéval együtt a kir. ügyészségnek átadattak.

— **Öngyilkosság.** Werner Mihály műzsi lakos az ottani fekete tóba beleölte magát. A hatósági vizsgálatot dr. Döry Jenő és Freund Ignác tolnai orvos ejtették meg.

EGYHÁZI ÜGYEK.

Egyházmegyei közgyűlés. Emittettük már, hogy a tolnai ref. egyházmegye 1909 szeptember 7-én délelőtt 9 órakor Szekszárdon, a vármegye-ház nagytermében rendes közgyűlést tart, Kátai Endre esperes és dr. Szilassy Aladar együttes elnöklésével. Targysorozat: 1. Közgyűlés megnyitása. 2. Képviselők igazolása. 3. Jegyzőkönyv-hitelesítő-bizottság kiküldése. 4. Esperesi jelentés. 5. Világi aljegyző-választásról fölvetett jegyzőkönyv. 6. Székely Géza egyh. főjegyző lemondása. 7. Tanító-választások. 8. Tanítók esküvétele. 9. Közalapi-bizottság jegyzőkönyve. 10. Esperesi számadásokról szóló jelentés. 11. Számszék jelentése a közpénztárról. 12. Számszék jelentése a gyámpénztárról. 13. Számszék jelentése az egyházközségi számadásokról. 14. Számszék javaslatai a közpénztári költségvetésre nézve. 15. Tanügyi-bizottság jelentése. 16. A gyónki gymnasiumról szóló jelentés. 17. A missió-bizottság előterjesztése. 18. Esperes jelentése az I. magyar ált. bizt. társ. 30% jutalékáról. 19. Az e.-m. nyugdíjügyi bizottságnak kiegészítése. 20. Segélykérvények. 21. Alsónyéki lelkészlak építése. 22. Dunaszentgyörgyi presbyterium fölterjesztése Eötvös Károly ellen. 23. Dunaszentgyörgyi egyház kérvénye az eladott lelkézi földek ügyében. 24. Paksi egyház adócsökkentési ügye. 25. Szekszárdi egyház adózási ügye. 26. Szekszárdi hitoktatói állás szervezése. 27. Szekszárdi presbyter-választás ellen felekezés. 28. Biczó Zsigmond kérvénye díjlevél-változtatás iránt. 29. Ráczhidasi egyház kérvénye díjlevél-változtatás iránt. 30. Ráczhidasi egyház kérvénye díjlevél-változtatás iránt. 31. Magyarhidasi egyház kérvénye díjlevél-változtatás iránt. 32. Kuthy István káplántartás iránti kérvénye. 33. Molnár Sándor (madosai) kérvénye nyugdíj-járadéka ügyében. 34. Biczó Zsigmond nyugdíj-járadéka ügyében. 35. Egyházkerületi képviselők választása. 36. Időszaki bíróság választása. 37. Tantó János és társai indítványa. 38. Tanítóegylet jegyzőkönyve. 39. Esetleges indítványok. 40. Köszönet a gyülesterem átengedéseért. 41. Közgyűlés berekesztése.

EGYLETEK, TARSULATOK.

A patronage egyesületek országos kongresszusa. A szekszárd—tolnavármegyei rabsegélyzőegylet elnöksége a következő felhívást küldte szét: A patronage egyesületek országos szövetsége folyó évi szeptember hó 10-én és 11-én Budapesten, a Magyar tudományos akadémia palotájában, országos kongresszust tart. A kongresszus napirendjére kitzított kérdések a következők: 1. Mikép kellene a jelenlegi rabsegélyzőegyesületnek címét és alapszabályait megfelelően átalakítani abból a célból, hogy ezek az egyesületek a patronage munkásság teendőit kiszélesített hatáskörben is végezhesék? Mily eszközökkel volna legcélszerűbben kiterjeszthető az újra szervezendő patronage egyesületek munkássága az erkölcsi romlás veszélyének kitett, vagy züllésnek indult gyermekek és fiatal korúak megmentésére? 2. A patronage munkásság vezérével a züllés veszélyének kitett vagy erkölcsi romlásnak indult fiatalok leányok, illetőleg a nőrabok érdekében. 3. Melyek a legalkalmasabb eszközök arra, hogy a szabaduló raboknak elhelyezése még büntetésük kitöltése előtt bizto-

sittassék, számukra tisztességes munka szerzése megkönnyíthessék? Mily eszközökkel lehetne a patronage tevékenységére szoruló fiatal korúak elhelyezését megkönnyíteni? Amennyiben a kongresszuson részt venni óhajt, azt velem mielőbb közölni sziveskedjék, egyben legyen szabad kérem, annak szives közlését, is, hogy melyik kérdés megvitatásában óhajt részt venni. Szekszárd, 1909 augusztus 18. Kiváló tisztelettel Dr. Fent Ferenc alelnök.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

— **„Gyöngye emberek“.** Legioner álnév alatt Gerenday László, városunk szülőtte, regényt irt, mely „Gyöngye emberek“ címmel az „Egyetemes Regénytár“-ban jelent meg és éppen most hagyta el a sajtót. Targyát a mai életből veszi s a nagy finomsággal és kiváló jellemzéssel megrajzolt alakok mind egy-egy típusai az életnek, a leírások tele vannak színnel és hangulattal. Gerenday László ma egyik legelőkelőbb szépirodalmi lapnak munkatársa s a fővárosi lapok mind készséges örömmel adnak tért munkásságának s tehetségét, írői tudását, igen nagyra becsülik. Hisszük, hogy olvasóközönségünk is szívesen fog megismerkedni ezzel az elsőrangú munkával, mely őszinte gyönyörűséget s élvezetet nyújt s amellet rendkívül olcsósága miatt (mindössze 1 K. 20 fill. csinos vászonkötésben) bárki is könnyen megszerezheti.

TANÜGYI HIREK.

Rovatvezető: Nagy Béla.

Miniszteri elismerés. A közokt. miniszter, Dudás Gyula dunaföldvári rk., és Grün Jakab paksi izr. tanítóknak nyugdíjaztatásuk alkalmával, buzgó és odaadó szolgálatukért, elismerését nyilvánította.

Megerősítés. Vallás- és közoktatásügyi miniszter, Kovács Dávid, Mikula Dezső, Polgár József és Franek János szekszárdi iparostanonc iskolai tanítókat, ezen alkalmazásukban végleg megerősítette.

Személyi pótlék. Schäffer Mihály kistormási ág. ev. tanítónak 1909. jan. 1-től. évi 200 K. személyi pótlék engedélyeztetett.

Iskola engedélyezés. Kelemen Izidor Dunaföldváron, magán polg. fiúiskola engedélyt nyert.

Államsegélyek utalványozása. Vallás- és közoktatásügyi miniszter a következő tanítók, illetve tanítónőknek utalványozott korpótlékokat: Bene Béla kurdi rk. III. kp. 100, Keller Rozália párii rk. I. kp. 200, Pomperné B. Etelka kocsolai rk. II. 200, Biénszak Ede högyézi rk. III. 100, Brunner András párii rk. I. 200, és Szabó József naki rk. tanító fizetésének kiegészítésére 220 Koronát.

Tanítóválasztás. Simon Ferenc az alsónyéki ref. tanítói II. sz. állásra bevasztatott.

Méhészeti előadás lesz szeptember 15-én Nagydorogon, 16-án Kajdacon, 17-én Tolnán, 18-án Mőzsön, 19-én Szekszárdon és 20-án Ócsényben. Az előadást Pataki Béla állami méhészeti szaktanító tartja.

Fekete Hugó Szekszárd,

7-14 krajcáros kaszinó-bazár. Iskolatáskák és könyv zijkák. Telefon 60.

Nagy választék:

férfi-, női, és gyermekcipőkben, női- és leánykötények, ingek, gallérok, zsebkendők, nyakendők, kézelők, harisnyák, esőernyők, sétatöbök, ajándék- és disztárgyak, játékaruk, szappan és illatszerek, kézimunkák, selymek,

himzőpamutok valamint rövidárúk

legolcsóbb árban beszerezhetők!

Utazó kosarak és bőröndök. Szabókellékek.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltekn.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Bucsuuszó.

Mindazon ismerőseimnek és jóakaróimnak, kiktől Szekszárdról való távozásom alkalmából személyesen el nem bucsuzhattam, ez uton mondom „Isten hozád“-ot.

Berlin, 1909 augusztus 29.

Kaufmann Máttyás.

KÖZGAZDASÁG.

A gazdasági egylet igazgató-választmányának ülése. A tolnamegyei gazdasági egyesület igazgató-választmánya Jeszenszky Andor elnöklésével augusztus hó 31-én ülést tartott. Jelen voltak: Jeszenszky Andor elnök, Fehér Zoltán, Fördös Dezső, Kollman Gyula, Leopold Sándor, Nits István, Sass László, Simontsits Elemér, Széchenyi Domokos választmányi tagok. A tárgysorozatból kiemeljük a következő pontokat. Több község módosítását kérte a vármegyei tüzendőri szabályrendeletnek, a vármegyei közgyűlés azonban elutasította a módosítást kérők kérvényét. Ezen elutasító határozat ellen Bölske község és Keck László dr. bizottsági tag felebbezést adott be, melyet a belügyminiszter, a földmívelésügyi miniszter pedig a gazdasági egyesülethez tett át véleményezés végett. Az igazgató-választmány a felebbezések elutasítását hozta javaslatba miniszternek. Komárom vármegye oly elvi jelentőségű határozatot hozott, hogy a községi képviselőtestületek minden olyan irányu határozatát jóvá fogja hagyni, amely a községi gazdakörök segítségére, évi rezsijének viselésére irányul. Az igazgató-választmány helyesli Komárom vármegye ily irányu határozatát s hasonló elvi határozathozására kéri fel Tolnavármegye közönségét is. Szekszárd város polgármestere kérdést intézett a gazdasági egyesülethez, hogy vajon számíthatna-e Szekszárd város a gazdasági egyesület erkölcsi támogatására abban a mozgalomban, hogy osztatlan közös legelőt akar szerezni? Az igazgató választmány a gazdasági egyesület feltétlen támogatásáról biztosította Szekszárd város közönségét. A szőlősgazdák országos egyesülete, most amikor a Görögországgal kötendő kereskedelmi szerződés kerül napirendre, állást foglalt az ellen, hogy a mazsola szőlő behozatalára vámkedvezmény adassék. Ausztria kívánsága ez, hol t. i. a mazsola szőlő borkészítésre való felhasználása megengedett dolog, nálunk azonban nagy sérelmet jelentene ez a természetes borokat illetőleg. Az igazgató-választmány támogatja, a szőlősgazdák országos egyletének ily irányu mozgalomát. Az erdélyrészi miniszteri kirendeltség próbakép felajánlott egy hegyvidéki iker váltóéket, amely hegyes vidékek szántására különösen alkalmas. Ajánlatát köszönettel elfogadták. A dohány-beváltáshoz, a gazdák érdekeinek védelmére bizalmiférfinak az idén is Szombathelyi Lajos, illetve póttagul Guttay János, faddi lakosokat hozták javaslatba. A vármegyének a heti- és napiacra vonatkozó szabályrendeletét változatlanul elfogadták. A takarmányinség enyhítésére irányult akció számadását a földmívelésügyi miniszter elfogadta s a gazdasági egyesületet az anyagi kötelesség alól végleg felmentette. Simontsits Elemér amaz indítványát, hogy a sárbogárd—bátaszéki menetrend összhangzásba hozassék a most megnyitott baja—bátaszéki vasut menetrendjével — pártoló felirattal támogatják.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Többeknek. Köszönjük az üdvözlőket, de átadjuk Koritsánszky Ottó urnak. Mi a kérdéssel tovább nem foglalkozunk, ama bizonyos ügyre vonatkozó, fontosnak jelzett adatokat tehát tessék ő vele közölni. Lakik Budapesten IX. Angyal-utca 7/B. I. 8. sz.

K. M. urnak Berlin. Köszönjük a megemlékezést Várjuk a folytatást. Sok szerencsét a távolban!

ZONGORA HANGOLÓ.

Tudatom a t. e. közönséggel, hogy többek kérésére újból megkezdem működésem. Elfogadok zongora és cimbalom hangolásokat, javításokat, bőrzéseket stb. Szives támogatást kér **Schubert Gyula.** — Előjegyzéseket elfogad **Krammer Vilmos Szekszárd.**

Versenyáruház

Szekszárdon

4-52

a „Szekszárd-szálló“ éttermével szemben.

Első 14 napos sorozatos occasio eladást 8 nappal meghosszabbította

Uri és női divatcikkek.

Fildecó női kesztyű 13-20 kr. Divatos csikos harisnya 33 kr. Velencei csipke és betét 4 kr.
I. glace kesztyű 73 kr. Gyermek harisnya 18 kr. Fűző védő 42 kr.

Iskola kötények, kézimunkák és kellékek minden kivitelben állandóan jutányos áron beszerezhetők.

Imakönyvek

reformátusok és katolikusok részére.

K a p h a t ó:

Molnár-féle könyv- és papírkereskedésben

SZEKSZÁRD, Kaszinó-bazár.

Eladó szőlő.

7000 □-öles jobb remetei jókarban levő szőlőmet, 160—180 hektó termés kilátással, áruba bocsátom.

Tékus Vilmos.

Fischl Lajos butor- és épületasztalos, a „Pirnitzer József és Fiai“ kereskedők házában dus raktárt tart, a legújabb és legmodernabb butorokból, szalon-ebéltő- és irodaberendezésekből, részletfizetésekre is. Azonkívül nagy raktárt tart vasbutorokból. Asztalos-munkák a leggyorsabban, jutányos áron készülnek.

Ujdonság! Diványpárnák fényképpel.

NE TÖRJE A FEJÉT
alkalmi ajándék

miatt, mert a legszebb meglepetés egy jól sikerült

fénykép,

mely az egész megyében csakis

Kiss Jenő

„Kossuth“ műtermében

Szekszárd, Széchenyi-utca 65l.

A legszebb kivitelben készülnek:

Medallonok, nagyítások, olaj és aquarell festmények.

Sikerért kezeskedem

Ujdonság! Fényképek selyemre.

Ujdonság! Kézeltő és gallér-bobozokfényképpel.

Gyöng község előjárósága.

2099/1909. szám.

Arverési hirdetmény.

Gyöng község előjárósága, a községi képviselőtestület 63/1909. számú határozata folytán ezennel közhirre teszi, hogy a községben évenként **5 országos és hetenként 2 szer**, vasárnap és szerdán, **hetipiacca** egybekötött

helypénzszedési jog

folyó évi szeptember hó 26-án délután 2 órakor a község-háza tanácstermében tartandó nyilvános arverésen, a legtöbbet ígérőnek három egymás után következő évre, vagyis **1910. évi január hó 1-től 1912. évi december hó 31-ig** haszonbérbe fog adatni.

Arverési feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekintheők. Gyöng, 1909. évi augusztus hó 31-én.

Várkonyi Imre
főjegyző.

Heidt Henrik
bíró.

Csemegeszőlőt

válogatott fajokból, szállítunk 5 kilogrammos postakosárban, bérmentve minden postaállomásra 3 koronáért

Salamon Testvérek
Szekszárd.

Diószegi első termésű vetőmag buza

eladó

a tolnai uradalom fácánkerti gazdaságából, rostálva és trieurözve, helyben, vasutra szállítva, 34 koronáért métermázsánként.

Kivánatra minta küldetik.

Tolnai uradalom, Fácánkerti
gazdasága. Posta: Tolna.

1-2

Olcsó pénzforrás.

Tisztviselő-kölcsön.

Állami, megyei és városi hivatalnokoknak, ugyszintén katonatisztek és csendőrtisztek és nyugdíjasoknak, akiknek 2000 koronán felüli fizetésük van, kaphatnak olcsó kölcsönt. Például aki 1000 koronát vesz fel, az fizet vissza minden hónapban 7 korona 48 fillért és aki ez 180 hónapig fizette, az megszünt tartozni

Olcsó kölcsön birtokra!

5 1/2% kamatra vagyis 20—50 éves kamat- és tőketörlesztésre is kapható.

Több ház és házhely, jó feltételek mellett eladó.

Akinek háza, földje, vagy szőlője van eladó, az itt jelentse be. Akinek pedig vevőszándéka van, az szintén itt megtudhatja.

Olcsón eladó és kiadó!

Több ház és házhely eladó, jó feltételek mellett. Akinek háza, szőlője, vagy földje van eladó és akinek lakása van kiadó, vagy akinek lakásra van szüksége, az forduljon a **Gazdasági és Hitelforgalmi vállalat**hoz, ahol az díjmentesen megtudható. Bővebb felvilágosítást ingyen ad a **Gazdasági és Hitelforgalmi vállalat**, **Friedmann Mór, Szekszárdon, Wosinsky Mór-utca 479.** Csakis válaszbélyeggel ellátott levelekre válaszolunk.

3-5.

Utolérhetetlenek a
fiumei pörkölt
kávé-keverékek.

A
fiumei kávé
keverékek
mind zamatosak és
erőteltjesek.

Egy próba elég,
hogy mindig vegyék.

Védjegy.

Kapható kizárólag.

SALAMON TESTVÉREK

ezégnél

SZEKSZÁRDON.

Elköltözés miatt

Benedekvölgyi — volt Fahrner-féle — közel 5 és fél holdas, legjobb karban levő **amerikai termő szőlőmet**

terméssel együtt

szabadkézből azonnal eladom.

Ár és fizetési feltételek végett kéretnek az érdeklődők egyenesen hozzám fordulni.

Gonda Béla, Baja.

Debulay Imre

lakatos-üzlete Szekszárdon, — ajánlja saját készítményű állandó raktáron lévő **takarék-tűzhelyeit.**

Szőlőoltvány!

Régi szőlők hiányainak pótlására 2 éves gyökerű száza **20 K**
 Gyökeres fásoltvány ezre **180 >**
 > szépséghibával **90 >**
 > zöldoltvány **160 >**
 Sima **90 >**
 Gyökeres riparia portalis vastag **32 >**
 > 2 éves **40 >**
 Sima riparia portalis **18 >**
 > vékony **8 >**
 Gyökeres hazai nemes vessző **30 >**
 Sima **10 >**
 40 legjobb fajban, teljes jótállással, azon kötelezettséggel, hogy ha a küldött anyag meg nem felel, azt visszaveszem s a pénzt visszaadom.
Árjegyzék ingyen. Le van benne írva a Csodaszőlő, Pozsonyi fehér, Muscat Ottonel, Csabagyöngye. — Hegyi borok eladása.

Borárak:

Gyöngyösi siller Hl.	32 K
Visontai	36 >
Gyöngyösi fehér asztali	34 >
> peccsenye	38 >
Visontai Rizling	44 >
> Moskotály	70 >
> vörös bikavér	70 >

Székely I. József
 Gyöngyös,
 Szent Urbán templom.

ROPS

biztonsági gyorsfőző. Tűzveszély kizárva.

Ha felborul, elalszik.

Szesz ki nem folyhat.

Szeszfogyasztásban igen takarékos.

Kapható minden jobb vasáru és háztartási cikkek árusító üzletekben.

Ha valahol nem kapható, szíveskedjék hozzánk fordulni.

Képes prospektus ingyen és bérmentve.

ROPS Femaru Részv.-Társ.

BUDAPEST, V., Külső-Váci-ut 74/71.

Helybeli elárúsító: 3-50

Fritz L. Gyula Szekszárd.

KÁVÉ!

5 kg. finom zamatu családi kávé postaszákban, portómentes szállítással . . . **K 12.-**

5 kg. négyféle, kitünő minőségű keverék vagy külön **cuba, gyöngy, java, portorico** postaszákban, portómentes szállítással **K 15.-**

5 kg. arabi mocca, postaszákban, portómentes szállítással **K 18.-**

Kapható:

SALAMON TESTVÉREK

cégnél

SZEKSZÁRDON.

NAGY VÁLASZTÉK.

LASKÓ KÁROLY

EPÜLET- és BUTOR-ASZTALOS

SZEKSZÁRD, SZÉCHENYI-U. 140.

LEGJOBB MINŐSÉGŰ ÁRU.

JUTÁNYOS ÁRAK.

Nagy választék saját készítményű modern kivitelű butorokban. Készít saját, valamint más rajz szerint teljes lakásberendezéseket a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig. Kívánatra tervekkel és költségvetéssel szívesen szolgál. Készít továbbá épületmunkákat.

LEGDIVATOSABB KIVITEL.

SZEPLŐ

az arcon levő barna, szürke és sárga foltok, éppúgy a karon, nyakon stb. igen kellemetlen szépséghibának nevezhető, mert kezelés nél-

kül ritkán mulik el, legfeljebb bizonyos idő múlva valamivel halványabb lesz. Amellett a fiatal nők é gyermekek lágy s gyöngéd bőr részét lepik el. Különösen szőke szépségek szenvednek alatta. Miután ezen pettytek a felbőrben vannak, úgy azt egy egyszerű fájdalomtalan módon kell eltávolítani, még pedig addig, míg a szeplőszínezet teljesen elmúlik. Erős kenőcsök s szerek célt nem érnek és jó eredményt csak a

Zucker-féle szab. gyógyszappannal

érhető el, előbbieknél drágábbak és a használatban kellemetlenebbek, másrészt a ruháknemű bepiszkolása végett nem ajánlatos. Ha a sűrű krém szerű habot, melyet a **Zucker-féle szabad. gyógyszappan** ad, este használjuk és azt éjjelen át rajta hagyván, reggel azt gyöngédén lemossuk, úgy mint azt a használati utasítás előírja, úgy egyszerű módon és tisztán elérjük azt, hogy a felső bőr hámlani kezd, egy tiszta, gyöngéd és rózsaszínű arcszint fog létrehozni, amelyet aztán a **Zucker-krém** és **Zucker-szappannal** tovább kell ápolni. A megrendelésnél a következő különbségre kell ügyelni: **Zucker szab. 35%-os gyógyszappanja** a leghathatósabb és legnagyobb. Darabja 2 50 kor. **Zucker szabad. 15%-os gyógyszappanja**, hatáskörében gyöngéd. Darabja 1 kor. Ehhez való **Zucker-krém** (szirtalanító) a bőrkrémek gyöngye. Egy tubus ára 2 50 kor., kis tubus 1 25 kor.

Mint helyi egyedüli raktára Szekszárd és vidéke, Bonyhád, Bátaszék, Tolu és Paks részére:

Garay Drogeria Szekszárd

Széchenyi-utca. Dr. Hangel féle ház. 4-45

WOLF ARNOLD

: kádárüzlete Szekszárdon :

Ajánlja elsőrendű tölgyfahordóit a legjobb kivitelben és minden nagyságban 2-6

Szőlő-sajtók Gyümölcs-sajtók

„HERKULES“ kettős nyomószerszerkezettel kézi hajtásra
Hydraulikus sajtók

magas nyomás és nagy munkaképesség számára

Gyümölcs-zuzók, szőlő-malmok, bogyzó gépek

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek állandóan és kocsira szerelve
Lé-sajtolók, bogyzó őrítők.

Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék számára, gyümölcs-hámozó és vágó gépek.

Szabadalmazott önműködő, hordozható és szállítható

„SYPHONIA“-permetezők szőlők, gyümölcs, fák, komló és szegecs permetezésére.

S z ő l ő - e k é k

gyártanak és szállítanak jótállás mellett különlegességként legújabb szerkesztés szerint

MAYFARTH PH. és TÁRSA

gazdasági gépgyárai, vasöntödéje és gőzhámorai által

BÉCS, II/1 Taborstrasse 71.

14-18

Kitüntetve 620 arany, ezüst éremmel stb.

Részletes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Képviselek és viszontárúsítók kerestetnek.

WEYRAUCH

PADLÓFÉNYMÁZ

szagtalan és gyorsan száradó

Ezen szagtalan máz a szobapadlóra és minden mázolandó eszközre kitünő, vízmentes és gyors száradása miatt nagyon kedvelt.

A mázolás ideje alatt szárad.

A festéktartalma máz a padlónak bármily színét teljesen fedi, míg a tiszta máz, melynek festéktartalma nincsen, egyedül a fényt adja a padlónak.

Használati utasítás a festékes fény-mázzal.

Kapható 1 kgr.-ot tartalmazó üvegekben.

Linoleum

1 kilogrammos dobozokban:

SALAMON TESTVÉREK

fűszer, csemege, tea, rum, cognac, bor- és ásványvíz-kereskedésében Szekszárd, báró Augusz-féle ház.

Ideális arc-kréme a zsirtalan
DIANA ARCZKENŐCS

nappali használatra

Az arcnak üde színt kölcsönöz és azt bársonypuhává teszi.

Ejjeli használatra a zsirszerű

DIANA ARCZKENŐCS

szepítő, májfolt és mindennemű arctisztatlanság ellen.

Ára 1 korona.

Diana szappan 70 fillér.

Diana hölgypor 1 kor.

Kapható:

Szeghy Sándor gyógyszer-tárában Szekszárdon.

FRITZ L. GYULAVAS- ÉS GÉPKERESKEDŐ
SZEKSZÁRDON.Ajánlja az összes vasárakat, valamint **Mabil rendszerű borsajtókat és szőlőzuzókat**, különféle gyártmányu **varrógépeket** a legmesszebbmenő teljes jótállással, részletfizetésre is.**Vetőgépeket, vaskéket, szecska- és répavágókat, vadászfegyvereket, Browning revolverokat és vadászati felszerelési cikkeket** gyári áron, feltétlen pontos és megbízható kiszolgálás mellett.

Tolnavármegye központi járásának főszolgabírájától.

5304/909. sz.

Pályázati hirdetmény.**Gindlicsalád** községben üresedésben levő **segédjegyzői és kisegítő irnoki állásokra** pályázatot hirdetek.**A segédjegyzői állás javadalma:** 1000 kor. fizetés 100 korona lakbér, **a kisegítő irnoki állásé** 800 korona.Felhívom a pályázni óhajtokak, hogy a megkívánt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket, **szeptember hó 12-éig** nálam okvetlen benyujtsák, mert a később érkező kérvényeket figyelembe nem veszem.A választást **Gindlicsalád** község-házánál f. évi szeptember 14-en d. e. 10 óraker fogom megejteni.

Szekszárd, 1909 évi augusztus hó 31-én.

BAJÓ PÁL,
főszolgabíró.**Borsajtók, szőlőzuzók minden nagyságban !!****Vetőgépek** a legtökéletesebb gyártmányok 3 évi kezességgel, állandó raktáron tartatnak; továbbá **szecska- és répavágók, kukoricamorzsolók, Sackekék, konkolyválasztók, tizedesmérlegek stb.****Hofherr és Schranz tolnamegyei nagy gépraktára.****Benzinmotorok 1-től 30 lóerőig! Varrógépek 10 évi jótállással!**

!!

Javitóműhely

!!

Kaszinóbazár MÜLLER TESTVÉREK Szekszárd ::**Tolnamegye legnagyobb gépraktára.**